

Miljenko Stojić

PRIJATELJI

izabrane pjesme

Miljenko Stojić / PRIJATELJI

Biblioteka
POSEBNA IZDANJA
KNJIGA JEDANAESTA

Urednik:
VJEKOSLAV BOBAN

Naslovnica i ilustracije:
fra **JOAKIM GREGOV**

Crtež autora:
CARMELO PUZZOLO

Likovna oprema:
MIRKO STOJIĆ

Tehnički urednik:
DAMIR MIHULJA

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb

UDK 821.163.42-1

STOJIĆ, Miljenko

Prijatelji : izabrane pjesme /
Miljenko Stojić ; <ilustracije Joakim
Gregov>. – Zagreb : Naklada Jurčić, 2000. –
133 str. : ilustr. ; 21 cm. – (Biblioteka
Posebna izdanja ; knj. 11)

ISBN 953-6462-32-X

400310058

Miljenko Stojić

PRIJATELJI

izabrane pjesme

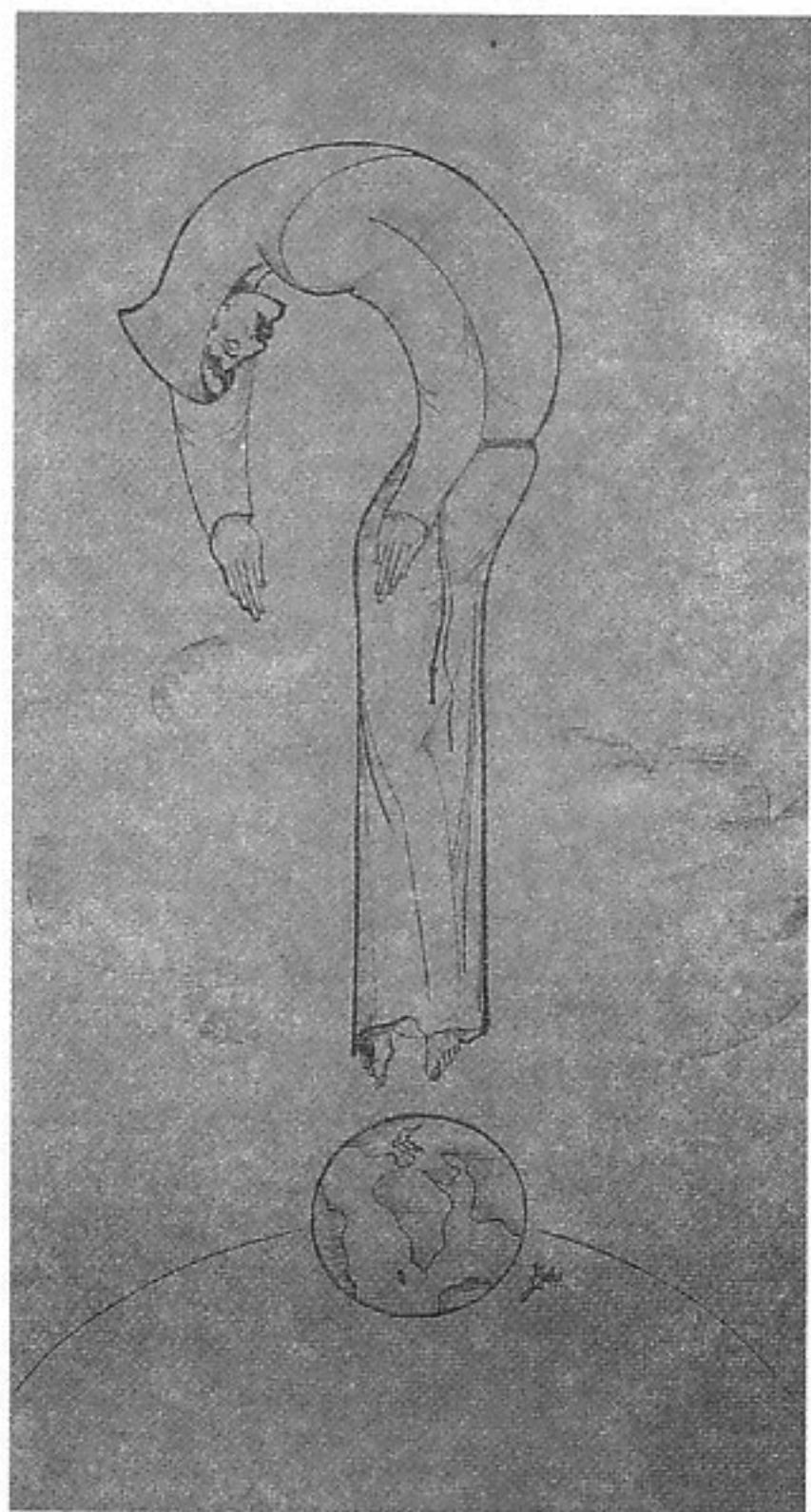

Zagreb, 2000.

Pjesme izabrali:
KREŠIMIR ŠEGO
ZDRAVKO KORDIĆ

Pogovor:
ZDRAVKO KORDIĆ

UNATOČ SVEMU

ISPOVIJED

Ponovno pišem pjesme,
diram u svoje rane,
ostavljam nekomu drugome
život smiren i zadovoljan,
ponekad me nagriza dvojba
hoću li uspjeti stupati hrabro,
iskreno, otvoreno i bez primisli,
zamišljam onoga koji će ovo čitati,
kojemu ću postati prijatelj,
a da ga nikada uspjeti upoznati neću,
onoga koji će odmahnuti rukom,
reći da to nema smisla.

Moje noći i dani
postaju osluškivanje onog nepoznatog,
što progovara u dubini, što se ne da
krivotvoriti,
ponekad me boli, kad nikog drugog ne boli,
ponekad se radujem kad nitko drugi to ne
čini.

Otvaram vrata, otvaram prozore,
nek uđe svjetlost, nek uđu glasovi,
živjeti ima smisla
samo u sigurnoj nesigurnosti otvorenosti,
sve ostalo je samo strah i varka.

BUNIM SE

Ja ne želim gledati žute ptice
slijepljene od izbljedjela novinskog papira,
ne želim nositi lažni zlatokrug
oko svoga trudnog čela
i zato, ja se bunim, o Bože.

Udružiti ću svoje napore s ljudima
što kao i ja ću besciljnost čekanja,
toplom riječju prodirati ću svuda,
a tebe molim, pomози mi, o Bože
jer bune su teška nesigurna stvar.

SPOZNAJA I.

Već mnogo puta mišljah
da o nadanjima sve znam
i zašto nastaju i nestaju
nadahnuća mukom izbrazdana

Pio sam s njihovih izvora
nepomućenih i bistrih još
i za borbu ne znah
koju između sebe vode.

Tek kad u sebi osjetih
njihov čudni koloplet
shvatih što sve znači
živjeti samo od nadahnuća.

GRKI SATI

Šutnja,
pogled koji bježi,
ne znam više što se zbiva.

Još do jučer
tu sam vidio cvijeće,
danas mi ga nešto skriva,
nadošli su grki sati.

Svatko ozbiljno stvari skuplja,
nekamo se, čini se, ide,
strah me i budio bih anđelka
koji usnuo u kutu drijema.

Magloviti veo pada,
gube se obrisi ljudi i stvari,
putovati nam je, dakle,
tko zna koliko,
da bismo pronašli svjetla
što sada nejasno svjetlost daju.

SJEĆANJA DRHTAJI

Molit ću ptice
da mi opet sve vrate,
moje nekadašnje čežnje, ideale, sanje,
dah ukradene mi ljubavi ljetne noći,
noći sa svojim zvijezdama,
zrikavcima
i zanosom moga djetinjstva.

Molit ću ptice
da mi opet sve vrate.

One su, naime, bile nazočne
dok sam kidao spone dana mi,
iako bez pristanka, gnijezda
i nosile u nepoznato toplo paperje
mojih ranih sanjarskih dana,
a sam morao sam tada poći stazama
ovog pogaženog izlomljenog vremena.

Molit ću ptice
da mi opet sve vrate.

Barem za jedan tren,
dugo gajenu čežnju
u okrilju besanih noći
i dugih sumornih izgriženih dana.

UNATOČ SVEMU

Prolaze tople, blage kiše
kroz noć, kroz mene,
a ja ruke tvoje tražim,
prijatelju,
da ih skupa sa svojim
kišama ovim dam,
ne bi li nestalo s njih
svega onog od jučer.

Uspomenama satkana pjesništvo
i spokojstvo lažno,
ta već dosta su dušama jecali našim.

Ali, i ove prodoše kiše
i noć u zori nesta,
a ti ne dođe;
i ja sklopih svoje ruke
tužno ih uzvinuvši k sebi.

No, ipak, unatoč svemu,
prijatelju, tebi ja se
uvijek još nadam,
i čekam te
sa zrakama proljeća
u očima duboko.

NE BITI SAM

Proljeće je, sve je puno cvijeća i čežnje
da tijelo prostruji svježim mlazovima krvi.

Bez suvišnih pitanja, s povjerenjem,
izlazimo na poljane svoga srca.

Igramo se poput djece zanosno,
u jednostavnosti, iskrenosti i toplini.

Mir se spušta poput melema
na svaku bol, na svako loše sjećanje.

Znamo što je prijateljstvo i osjećaj
ima netko tko te umorna čeka.

MOJI PRIJATELJI PRAZNIH RUKU

Došlo je takvo vrijeme, trebalo je putovati, pronaći nova konačišta i na novim mjestima dočekivati zoru. Bilo im je teško što njihova djeca, koja tek imaju doći, neće gledati ista obzorja kao i oni, i na istim mjestima proplakati svojim prvim plačem. Ne sjećaju se da su im oci ikad govorili o putovanjima i zato nisu znali što znači ostaviti i poći tražiti novo. Nisu znali, a trebalo je putovati.

A on, on je isto htio putovati s njima. Čudili su se da opet ništa ne želi ponijeti, pa čak ni neku staru poderanu zastavu da svojim označi što će možda na kraju putovanja osvojiti. Sjećali su se kako je jednoga dana došao među njih, jednako ovako siromašan, i za kruh i vodu, koju su mu pružali, uzvraćao im je samo pričom koju je zvao "Istina o praznim rukama". Obuzeti svojim brigama i nadanjima nisu je razumjeli, pa ipak nešto ih je uvijek privlačilo k njemu, nešto ih je iz nutrine zvalo.

Putovati je trebalo, i krenuli su. Put ih je zvao, ali brzo otešćale ruke nisu im dale naprijed. Pokušavali su dok im očaj nije zamaglio sve. Nije se dalo dalje. No, on im je nastavio pričati. Cijeli dan i cijelu noć. Tek tada kao da je nešto nekima bljesnulo.

Ustadoše i počeše razgovarati s njim – njegovim riječima. A on, radostan, uze svoj štap, ostavi ih da to prenesu i drugima i rastade se od sviju kao prijatelj. Trebao je i drugima, spoznali su to i nisu plakali.

Kad su svi razumjeli "Istinu o praznim rukama", putovali su ostatak puta. Pričali su mi to dok smo se u mrzle večeri grijali oko vatre našeg prijateljstva i upoznavali me s putnicima koji su došli izdaleka da se naužiju njihova siromaštva i njihove istine. I nisu više znali za oteščale ruke, tek ćutjeli su kako se neprestano pretvaraju u svjetlo i plamen. Moji prijatelji praznih ruku, a opet tako punih! S njegovom pričom o praznim rukama duboko negdje u srcima.

PRIJATELJI

Otpočinuli na klupi u parku.
Bez stida razmotali svoje siromaštvo
i nesebično se goste time.

TRENUTAK ŽIVOTA

Noć je,
slušam tramvaje kako prolaze
ispisujem šarenu razglednicu.

Netko negdje očekuje me,
pita se hoću li se javiti.

Okružuje me moja soba,
neobijeljena povijest njezinih zidova,
svežanj knjiga na stalaži.

DVOJBA

Ne mogu večeras izustiti
ni radost, ni bol.

Dugo sam sastavljao svoj mozaik,
a onda su oni došli i pomrsili ga,
lako, jednim pokretom ruke.

Kome se obratiti večeras?

NE VJERUJ MI BOŽE

I onda kada smušen
budem gasio svoja svjetla
i onda kad budem tvrdio
nisam tu, otputovao sam
ja te molim,
ne vjeruj mi Bože.

To su tek moji zidovi
što ih trenutno ne znam srušiti,
to je tek nabujala bol
što podmuklo zaslijepila mi oči.

Ti si moj dah i toplina,
neiščezao glas u magli,
ti si moja namjera i odluka,
prijatelj dobar i vjeran,
zato, ja te molim,
ne vjeruj mi Bože.

UPIT

Kad umoran navečer sklopiš oči
i dozoveš dan u sjećanje
ima li u tebi još toliko snage
razdvojiti dobro od lošeg,
pogledati u oči porazima
i nasmiješiti se
kao da se ništa loše dogodilo nije?

Sutra će ponovno početi novi dan,
kušat će te ljudi, stvari i događaji,
ako im nisi priprazio gostinjsku sobu
razmiljet će se po tebi,
bit će ti tada teško skupiti ih
i ti više nećeš znati
što ti se sprema u taj čas.

Ne slušaj tramvaje koji prolaze,
njima su davno odredili njihov put,
a ti si jedan od onih
koji se ne boji odgovarati za svoja djela,
koji zna stati na prag svoga doma
i svakom putniku namjerniku
pružiti komad kruha i nešto soli.

Samo, kažem ti, večeras ti je odgovoriti
ima li u tebi još toliko snage.

ZAPIS O ČOVJEKU IZ KUTA

Kosa posijedila od godina i užasa nemira
što su se zbivali na njegovu dijelu zemlje,
korak odlučan, upućen prema svome
odredištu,
pod rukom novine ispisane jezikom i
pismom njegova naroda,
čelo ozbiljno, u dostojanstvu življenja,
oči u pitanju što ja imam s ovima ovdje.

Sjedio bi nenametljivo u društvu,
ponekad zaigrao neku igru s ostalima
i odlazio neprimjećen u svoj život.

Tako, dobar je, ali pomalo svoj,
rekli su mi na početku.

Pronašli smo zajedničku temu i počeli
razgovarati.
Njegova duša djeteta provirivala je kroz
oklop zrelosti.
čudili su mu se zašto se smije,
što je to pronašao u sebi
što drugi do tada vidjeli nisu.

Nisam mu imao pružiti mnogo, tek
smiješak,
ali kad su oni drugi zaigrali igru protiv mene,
osjetio sam njegovu ruku,
na rastanku sam vidio suzu u njegovim
očima

i čuo riječ “zaboravi”
pogođen dubinom iz koje je uzeta.

Dok kasno noću pišem ovo prisjećanje
stalo mi je do njega
i pitam se što je s njim.
Ne brinem se za ostale,
a njih je mnogo, mnogo više.

POSJET

iza nebodera barake u blatu
nikoga ne poznam od onih
što skupili se vani i što su unutra
pričaju mi da njihova djeca
igraju se s djecom iz nebodera
zajedno idu u školu
a oni su ovdje stigli iz Bosne iz...
bili su u logorima
sada su tu
ne usuđuju se pitati što dalje
dijelimo nešto čokolada
ovi moji htjeli bi to slikati
ja to ne mogu
osjećam se smiješno i zbunjeno
za ove ovdje sam bogato obučen
(ustvari samo prosječno)
uz to nemam potrebu
pitati za sapun prašak za pranje...
gledam ta lica
stiskaju mi na kraju ruku
kažu mi naš si prijatelj
želim samo jedno
biti samo toliko dugo Bog
koliko je potrebno za izreći
nek sve odmah drukčije bude

RAT OVE 1992

ubojstvo je stvarno

krv je stvarna

“životinje” su stvarne

ONI I MI

Bože njih ne zanimaju naši životi
njih ne zanimaju naša djeca
njih ne zanima naša budućnost

znam razbili smo njihovu igračku
morali smo
ona je bila naša tama

krhotine se ne mogu
(i ne smiju skupiti)
dok oni još vjeruju
u lažni njezin sjaj

kako tužno o Bože

POČETAK DANA

crna novinska slova
crna kava
crni oglasi o smrti
palih hrvatskih vojnika
molitva na usnama
vjera ovo neće biti uzaludno

Bože mrzim ovakav početak dana

KAD DOMOVINA PLAČE

u tuđem dalekom gradu
kasno noću spremam se poći spati

kroz zatvorena prozorska stakla
čujem neki poznati glas

to domovina moja tiho plače
dok je nitko ne vidi i ne grdi

sinove i kćeri njene kosa tmurna kosi
a ona kao mati brižno bi ih skrila

kasno je ne mogu ići spati
čini mi se meni je nekamo poći

PJESMA NEPOZNATOM MLADIĆU

pada
olovna
smrtonosna
kiša

nesmiljeno bezobrazno

tijelo mu sapeto
htjelo bi sunca
igre i slobode

oni koji šalju ovu kišu
imaju li dušu
izgledaju li poput nas
njihova djeca
smiju li se kao i naša

besmisleno izgledaju riječi

čuje se tutanj i prasak
skupljen uza zid
stidi se samoga sebe

osjeća mora izići van

prijatelji su njegovi već tu
djeca što u tren odrastoše
oni prkose ovoj kiši
spremni na sve što ima doći
poput ispranih morskih hrđi

MOLITVA IZ ROVA

večeras kada budeš prolazio našom
bojišnicom
svrati Bože i u moj rov
ispričat ću ti najljepše priče koje znam
biti iskreniji nego ikada prije
obećat ću ti da neću biti
kao oni s druge strane
borit ću se kao ono ti
kada si bičem tjerao trgovce iz hrama
pritom ih nisi mrzio
učinio si tek ono
što si trebao učiniti

svrati Bože večeras i u moj rov

neću te imati čime počastiti
razumjet ćeš me
svakog trena oni mogu zapucati
prijateljski ćemo sagledati moja sadašnjost
dogovoriti se da u budućnosti
ne idemo jedan bez drugoga

svrati Bože večeras i u moj rov

možda neću prepoznati tvoj dolazak
zato molim te budi uporan
zovi me
sigurno ću se odazvati
čujem li tvoj glas

NA GORU MI JE POĆI

Jedanput sam i ja imao svoj grad, svoje bedeme i svoju zastavu. Imao sam jedanput svoj grad naoko učvršćen i s trubačem spremnim da u svakom trenu da znak za boj. Mislio sam da sam ga podigao na stijeni i zato ga smatrah čvrstim. Ostavio sam samo uski prolaz k njemu i postavio stražu koja je bila budna i prebudna. Moj grad bio je za mene nerazoriv i ja sam čekao s osjećajem sigurnosti i čvrstine.

I jedne zore u trenutku preispitivanja što ustvari čekam, jedan glas smjelo kroči kroz moj uski prolaz. Umjesto pozdrava reče: "Ruši bedeme i skidaj zastavu, jer to nije tvoja zastava". Zatečen, i, začudo, s nekom neodoljivom radošću, učinih to. On nastavi: "A sad uzmi baklju što ti je dajem i čekaj, ne neprijatelja, nego prijatelja. Uzmi i čekaj". Poslušah, a On nesta u zori, dok ona baklja bljesnu i zapali moj grad i ja motrih kako gori i pepelom postaje i spoznah da bio sam u dolini i da mi je s ovom bakljom na goru poći.

UPITNIK

Čudno kako ne znam
napisati pjesmu o Bogu.

A volim ga.

Sve što kažem, čini mi se da je
previše prazno, previše obično.

Znam da je u meni
kao toplina moje duše.

Kada ću moći
napisati pjesmu o Bogu?

PJESMA BLIZINI

OSMIJESIMA U SUSRET

Stijenje, stijenje pitaj
kad ne budeš znao
što znači radovati se,
drugima pružati svoje ruke,
kad već klonule su
i vraća im se samo bolju.

Putima tajnim odvest će te ono
u svoje skrivene vrte,
i kiše ti pokazati
kakve još vidio nisi,
munje i vjetrove najstrašnije,
a opet svi zajedno
istim životom dišu
i sebe jedni drugima
daruju stalno.

Ne pitajući ništa
dah zajedništva njihova upi,
i ovjenčan krunom
raskinuća sa samim sobom
osmijesima svojim izgubljenim
u susret zaputi se žurno,
osmijesima,
koji te tihi i blagi
odavno već čekaju.

JEDNOM

Gledao sam tvoj mir
dok su cvrčci cvrčali vani.

Gledao sam tvoj mir u očima tvojim.

Prošlost kao lijep dar
ležala je među nama.

Gledao sam tvoj mir.

Dok sam se predvečer vraćao kući
vozio sam polako, da nešto ne izgubim.

Nije me bilo briga za vrijeme.

Gledao sam tvoj mir.

NEDOVRŠENA PJESMA

Plakao sam noću zbog tebe, poput djeteta,
boljelo me u duši, mučilo u mislima.

Dan je trebao svanuti novi
ispran od svojih nesnalaženja,
utonuo u sigurnost.

Žao mi je što moram ti reći
da svanuo je zbunjen i iščekujući.

SLASTIČARNA NA KUTU

Tudi nepoznati grad,
tudi nepoznati ljudi.

Bože, hladno mi je u srcu.

Lutam bez cilja,
prolaznici se osvrću na me.

Na jednom kutu, u izlogu
prepoznajem kolače, sočne, svježe.

Na stolovima vidim nedavno ubrano cvijeće.

Vidim kako ulazimo zajedno.

Ne, bio je to san.

SVIJEĆA

Gorjela je svijeća ispred njih
u kasno ljetno popodne.

Gledali su joj sjaj, doticali je prstima
kada bi riječi bile nedostatne.

Uživali su u svome prijateljstvu
nastalom slučajno jednog predvečerja
i nisu se obazirali na vrijeme
koje će doći i proći kao vjetar.

Znali su da svega imaju u izobilju
kada imaju smjelosti, kada imaju sebe.

Gori svijeća, gori život
u kasno ljetno popodne.

TAJNA

Lomnim svojim prstima
dodirnuo sam tajnu
koja se krije u meni.

Uzvratila mi je toplinom,
jednostavnošću djeteta,
snagom u teškim vremenima.

Nastojim je čuvati poput prijateljstva,
odgonetati njezinu mudrost,
ustrajno nositi kroz svoj život.

PJESMA BLIZINI

Znali smo da smo se
nekada prije vidjeli.

Možda još u djetinjstvu,
nevinim poletnim snovima.

Mirisalo je na to
već od prvog trenutka.

Postali smo brzo prijatelji
što se neprestano traže.

Otkrivali smo jedno u drugome ljepotu,
doticali istinu, ispijali čaše dobra.

Danas ni daljina ništa nam ne može,
tek je pojam više u vremenu.

Kad nas nema zajedno i tada ima nas,
ostala je naša uzajamna prisutnost.

Mi smo zraka svjetla u zoru,
upućena u lijep sunčan dan.

PRIJATELJU MOJ

Sjećam se, opasivale su me jeruzalemske
zidine.

Beskrajno sam tada bio tužan, bio radostan.
Nikoga nije bilo koji bi mi zbog nečega
trebao pružiti ruku, uputiti osmijeh.
Ja sam to tek trebao stvoriti.

Odlučio sam razbiti sve svoje uspomene,
uzeti u ruke štap i hodati, samo hodati.
Negdje je za mene morala postojati oaza,
netko me negdje morao očekivati.

Sjećam se, bilo je sve to upravo tako,
uporno sam crtao spasonosne krugove
života,
nisu me smeli ni kišni dani nalik ovom
današnjem,
ni prerani odlazak prijatelja k nebeskom Ocu,
ni tuđi jezik, povijest, nebo i ljudi.

I ti me još pitaš
zašto se smijem, zašto ne znam plakati,
prijatelju moj!

ULICAMA JERUZALEMA

Dvije tisuće godina unatrag
Isus je hodio ovim ulicama,
oduševljavao narod, zaprepašćivao
poglavare,
tu je negdje i ubijen, nemilosrdno,
danas ga više tjelesno nema,
ćuti se samo bat njegovih koraka
izmiješan s vikom trgovaca i prevaranata.
Ponešto su kasnije rekli o tomu
kako se osjećao dok su ga lomili,
volio bih da su rekli i više,
tako mi je blizak u svome strahu,
privlačiv u svome otporu,
očaravajući u svojoj dosljednosti.

Bi li mi bio prijateljem, Isuse, ovih dana
da stanuješ u nekoj od ovih kuća,
bi li me ponudio kavom, kolačima
ili bi samo odmahnuo rukom?

Zar ne, obojica znamo odgovor?

PERIVOJ

Duša mi je ponekada umorna
bez obzira što sam radio toga dana,
pružim joj tada obično ruku i povedem je
u perivoj uspomena i stremljenja,
dadnem joj piti njihovo opojno vino,
namirišem je njihovim mirisom
i pustim da pođe u nemirni svijet.

Začudo, nikada se ne pokajem u tomu.

Na razmeđu putova
putokazi iz moga perivoja
pokazuju mojoj duši put.

Ona tada zna gdje će
stopalom svojim dodirnuti tlo,
gdje će se odmoriti,
na čije rame nasloniti glavu,
koga utopiti u svojim odajama.

Perivoj moga života rastvara se u meni
kao cvijet, kao san, kao ljeto.

Htio bih ga sačuvati čistim.

UVJERENJE

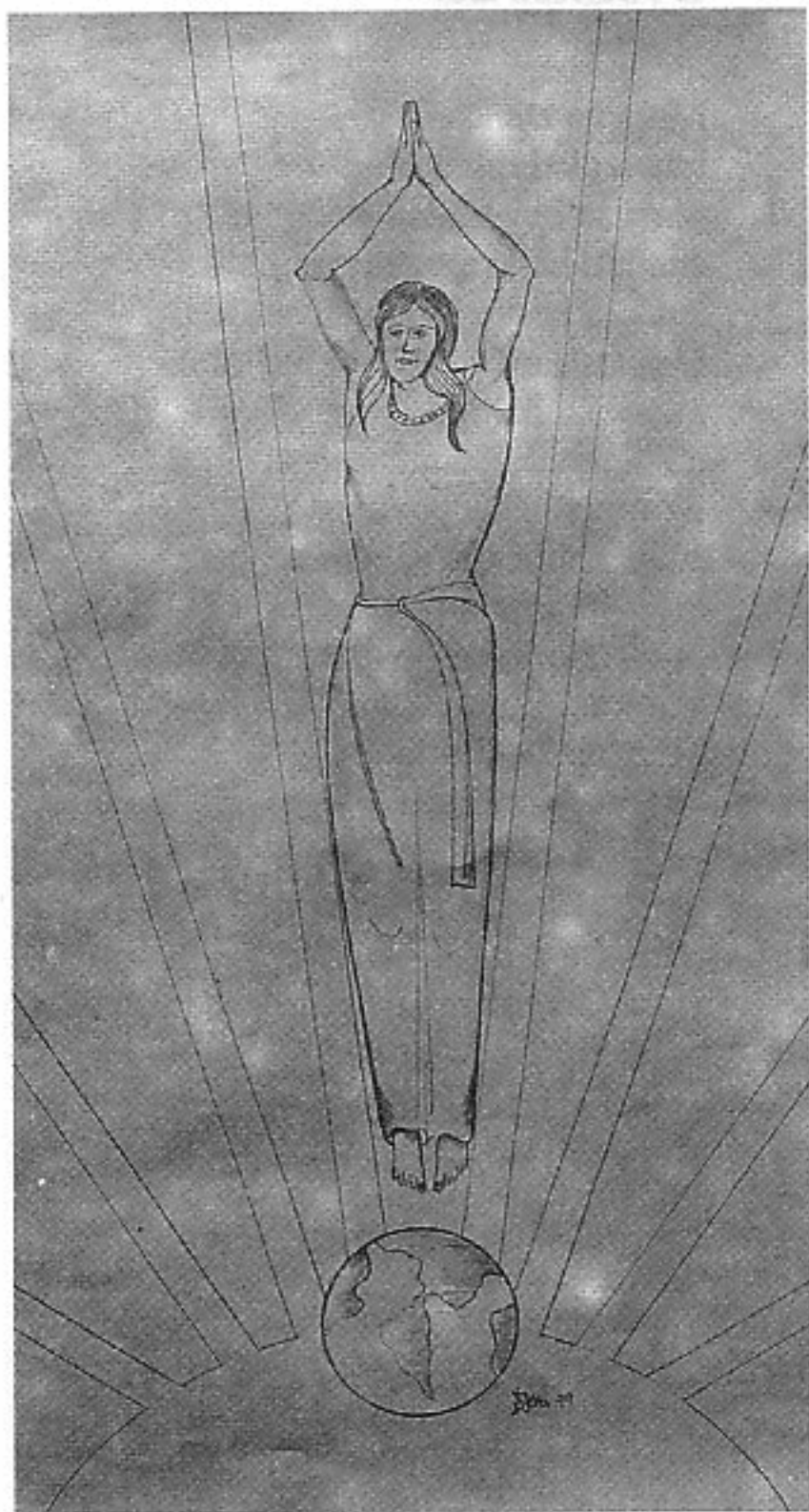
More na Dančama
ima izgled mladosti,
plavi se i bistri kao sloboda,
zna biti beskrajno mirno,
zna biti beskrajno neuhvatljivo.
Oplakuje takvo hridi, blize otoke,
gubi se u daljinu,
u maglovitu budućnost.
Sa sobom nosi pozdrav
svim raseljenim diljem svijeta.
Priča im priču o jeziku,
priču o rodu i o povijesti.

More na Dančama živi
uz čuvarice svoje,
uz smiješak dobre Gospe,
glazbu s nečije gitare.

Putnik namjernik osjeti dobrodošlicu,
prijateljski stisak ruke.

More na Dančama živi.

VALERIE

MAGDALENA

Mene su znali svi,
ja nisam znala nikog,
moje tijelo bilo je s njima,
a duša tako daleko, daleko,
bila sam zrcalo onih
što se vole nazivati tihi i pošteni,
smijala se njihovom bijednom igranju uloga
i bilo je sve to tako do onog dana
dok se nije pojavio On.

Razumjeli smo se prvim pogledom očiju.

On nije igrao nikakvu ulogu,
bio je osoba puna dostojanstva,
poštenje mu se isknilo na licu i u riječima.

Konačno sam našla utočište
kriku svoje ranjene duše,
odmor svojim izranjenim stopalima.

Dobri i pobožni
smijali su se i Njemu i meni.

TRI NEĆU

Nikada neću reći
da je nešto izgubljeno,
nikada neću reći
da mi je svejedno,
nikada neću reći
da ću živjeti bez neću.

ŠTO JE TO

Je li to znak starenja
kada vješam slike o zidove,
zagledam komadiće uspomena,
uzdišem za nekim vremenima,
je li to znak starenja
kada se počinjem bojati samoće,
osjećati da postajem staloženiji,
ljutiti se kada neki mlađi
drugačije se ponašaju od mene?

Zbilja što je to
kad osjetim da nisam isti,
pronađem boru više na licu,
dublju spoznaju u srcu?

KRIŠKA ŽIVOTA

Blizu sedme Isusove postaje u Jeruzalemu
stara Palestinka svirala mi u bubanj,
glazba sjetna i duboka, duboka,
možda plače za sinom
što poginuo je ovdje blizu,
za kim ja plačem, gdje je moj dom,
zašto mi prijatelja odvedoše anđeli,
čaja čaja drhti u ruci,
slijepa Palestinka svira, čuje li je netko,
svijet se rasplinjuje u mojoj glavi
kraj sedme Isusove postaje blizu.

BALADA O BRODU

More je počesto uzburkano i prijeti,
pa ipak ne bojim ga se, smijem se,
ima u meni dovoljno snage prilagoditi se,
izbjeći mu valove, umiriti vjetar,
moj brod sigurno dovesti u luku.

Samo, plašim se buntovnika u sebi.

Kad izgleda da se sve smirilo
i drugi mi čestitaju na dobro obavljenju poslu,
ja počnem tražiti vjetar i izazivati valove,
nisam više prilagodljiv, nisam više oprezan,
plovim ravno naprijed u maglovitu
budućnost.

Poslije se uhvatim da i tada, a i poslije,
radujem se tom buntovniku u sebi.

On mi daje pravi okus zalogaja slobode,
izvodi me na zabranjene livade
(a zašto zabranjene),
priča mi priče o širini i ljepoti neba,
ne da mi prilijepiti prste ni za što,
razotkriva mi tajnu čovjekova bivovanja.

Buntovni moj brod
neka plovi, samo plovi.

MOJE SOBE

Mnogo sam već svijeta, čini mi se prošao,
znam što se to čuti kada ti se raduju,
znam kako to boli kada te hladnoćom
okružuju.

Svijet sam u sebi nosio kao u staklenoj
škrinji,
tko li ga je vidio, tko li ga je ljubio.

Kamo god sam išao mene su moje sobe
čekale,
nekada male, nekada velike, nekada
hladne, nekada tople,
uglavnom bile su moje kao prašnjavi put
kojim se ide.

One pamte moju povijest, moje snove,
sjećam ih se kao prijatelja dragih
razasutih dalekim zemljama i gradovima.

Koga li sada moje sobe ugošćavaju,
kakav im je taj novi stanovnik,
što ih pita, što im ostavlja u spomen,
je li svjestan da sve prolazno je
kao vrijeme što ostavlja čovjeku bore na
licu.

ŠTO ĆE KIŠAMA GRAD

Nad gradom teške kiše padaju
udaraju u dušu, bubnjaju po krovovima,
nigdje ptice, nigdje glasa,
život se pritajio i suspregnuo dah.

Nad gradom teške kiše padaju.

Znam da ovo nije moj grad,
ali sada sam tu i nije mi žao,
htio bih zato da me udomi kao svoga,
pokaže mi svoju dušu,
šapne mi pjesmu ljubavnu.

Nad gradom teške kiše padaju
i ja vjerujte mi ne znam
što će kišama ovaj grad.

On je već toliko toga prošao,
potucao se kroz povijest,
rušili ga i gradili,
ali mu nisu uspjeli iščupati dušu,
bila je ona za njih tvrda kao maslina,
a meka kao ulje za stanovnike svoje.

Okanite se teške kiše ovoga grada,
što će vam on.
Izidite izvan njegovih zidina
i ako ga se nekad zaželite
vratite se kao hodočasnici.

Dotle, meni ovaj grad treba,
učinit ću ga svojim dragim bićem,
izvesti ga na šetnju,
sjesti s njim na klupu u perivoju.

TROJICA MLADIĆA

Spuštali su se usjeklinom prema Jerihonu
pjevajući pjesme iz domovine drage,
oni trojica mladića što vjetar ih
baci u ove krajeve bez milosti
koju, usput rečeno, nisu ni tražili.

Pustinjsko sunce ispiralo im zjene,
ali oni se nisu dali.
Ono u daljini njihov je grad,
otvorit će im svoja teška vrata,
a oni će mu dati pregršt svojih snova,
uz zrelost godina koje su ubrzano
prispijevale
kao bobbe grožđa u očevu vinogradu.

Trojica mladića putuju svoj put,
nema stajanja, nema mjesta umoru.

Jedino Tebe, Bože, mole
da im osvijetliš njihov ustrajni hod.

PJESMA ZA HRVATSKU

S prvim majčinim milijekom
usisao sam i tvoje ime
i ne znajući i ne htijući.

Kasnije sam otkrio
da "bilo je to dobro".

Zbog tebe nisam volio društvo
u kojem sam morao živjeti,
ni njegova znamenja, ni njegove veličine,
upijao sam priče koje se nisu smjele pričati,
sanjao snove koji se nisu smjeli sanjati,
... koji se nisu ...,
jednom riječju bio buntovnik
bez obzira na moguću cijenu.

Danas s poštovanjem izgovaram tvoje ime,
slušam vijesti, bojim se, drhtim
i molim da mi oprostiš.

Ti i ja pjesma smo
što se jedna drugoj pjeva.

Naši putovi kao rijeke
teku, samo teku.

ČUVARI TAME

Iz neupitnih svojih visina
bacili su pogled dolje na nas,
zijevnuli su i protegnuli se lijeno,
sutra su njihove sluge pisale u novinama
da nije lijepo što smo ih uznemiravali,
trebamo se strpiti, viši razlozi nalažu tako,
sloboda nije neozbiljna stvar
da bi se svakome dala,
radije slušajmo njih, čuvare svoje,
oni će nam već pokazati put.

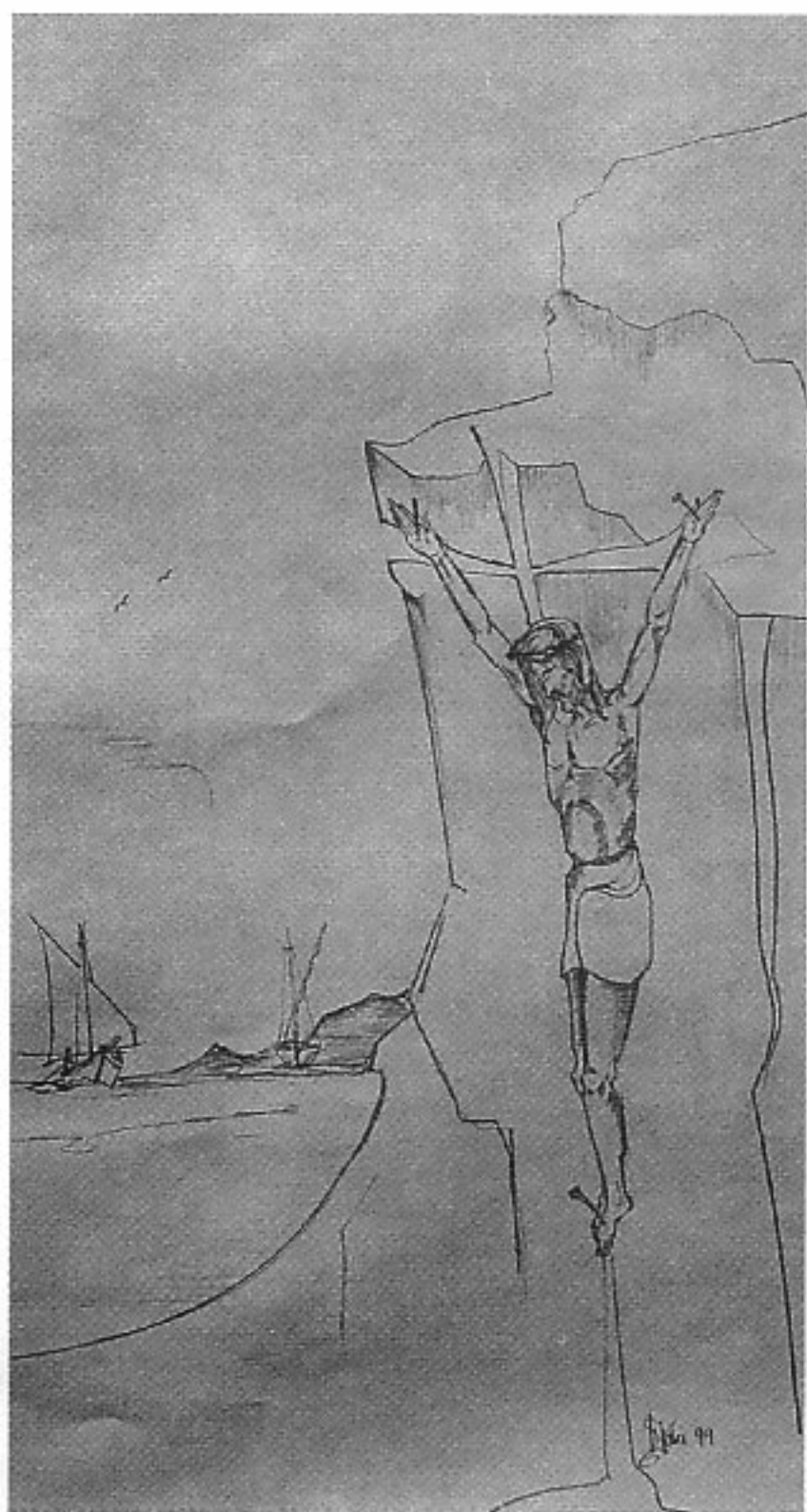
Nismo imali snage za poslušnost,
ali jesmo za hrabar smiješak,
zbunili ih time, razbili im namjere,
ustrčali su se i uspaničili,
oni čuvari tame.

Mi nismo ustvari htjeli mnogo,
tek samo graditi novu budućnost,
živjeti slično kao i drugi,
imati djecu, pričati im priče,
ostaviti im u zalog ljupku domovinu
bez straha od bilo koga.

Nisu nas htjeli shvatiti
i zato će njihova djeca
jednoga dana učiti
da očevi su im išli krivim stazama
i da oni ne smiju biti takvi.

Vjerujte, doći će takvi dani.

KAPLJA

BIJELE KULE

Ja ne tražim svoga Boga i prijatelja,
to on mene traži na svim mjestima i
časovima.

Nema me uvijek, putima idem čudnim i
teškim,
a tako bolno ima me, u meni, u mojoj duši
i očima.

Na meni nježna ruka Božja počiva,
iskusio sam to,
toliko puta iz bezizlazja izvela me i
pomilovala.

Ni najveći prijatelj to mogao učiniti nije,
tek je gledao i svojih se suza plašio teško.

Znam dobro što je plač, strah i nemoć.
Ali zar je to važno i zar i drugima nije tako?
Putnici smo s različitim teretima i
namjerama,
svatko svoj prtljag nosi i pod njim stenje.

Odlučio sam, sagradit ću bijele kule i
sreću dovesti,
pit ćemo svu noć do zore pića životna i
smjela,
mene ništa slomiti ne može, ma kako to
htjelo,
osim, samo za vas u povjerenju, moje
nemirne glave.

GOSPIN DOLAZAK

Klečali smo svi zajedno u klupama,
a onda su oni, vidioci, istupili naprijed.

Tišina je bila, puna kao šipak zrna,
njihove su se usne živo micale,
radost ih je obasjavala poput ljepote,
netko im je došao u goste, drag i mio.

Ja ništa tog popodneva vidio nisam,
tek sam svoje srce lomio tišinom i mirom,
oblikovavao sam ga u uvjerenje i znamen:
Gospa je tu, a ja mogu biti ako hoću.

Vani je bilo puno ljudi, puno životnih priča,
osjećao sam da ih Gospa sve nježno grli
rukama,
znao sam to po titrajima svoga malenoga
srca.

OTVARANJE

Prozor se otvara unutra ili vani,
stvarno to danas ne znam.
Umoran sam, a ne znam od čega.
Novine sam pročitao, završio neke poslove,
muči me to pitanje kamo se otvara prozor
i pitam se jesam li sam,
muči li sve to još koga?

Vjerujte mi, unatoč nadolazećoj dvojbi,
uvjeren sam da ih je još mnogo,
samo ponekad ne čujem dovoljno jasno
njihov upit,
ušutjeli su se, sklonili iza izgrađenih zidina
od pijeska, kiše i promašaja.

Nemojte tako, dragi prijatelji,
ali me ne pitajte ni kako.
Poslušajte pjev ptica, gruvanje topova,
miris oslobođene zemlje...
i znat ćete.

MOJA LICA

Ja stotinu lica imam
i stotinu lica ima mene,
jer vjetrovi su mi propuhali dušu,
nagonili me na plač i na smijeh,
pričali mi o mržnji, šaptali o ljubavi.

Dobro se, mislim, snalazim,
ali ipak ponekada, kao iz busije,
iznenada se pojavljuje pitanje
koje sam lice od svih tih ja danas,
koji sam ja onaj pravi?

Teško je pronaći odgovor,
možda sam tek onaj koji snagu ima
sve svoje rastvoriti bedeme
tako da se ti pronadeš u meni,
a ja u tebi?

Kažem, možda!

BLUES ZA SAMOGA SEBE

Anđeli će me jednoga dana prema nebu
ponijeti,
krila će im biti lagana, satkana od mojih
dobrih djela
(nadam se da ću ih dovoljno sakupiti),
putovat ćemo iznad ove zemlje gledajući
je toplo.
Ne znam hoću li pronaći svoju malu
Hrvatsku,
ali bit će mi u srcu kao životvorni kucaj.

Zato kada dođe to vrijeme zastavu mi
pripremite,
položite je po meni da mi ona bude
odvjetnikom.
Znam da slab je Bog na nju zbog mnogo
razloga.
Poslije pozdrava dostojanstveno je skinite
i smotajte,
baš onako kako su radili mnogima ovih
godina.
Njihove su namjere duboko i u mom srcu.

Neka se dogodi blues uz usnu harmoniku,
teška je ova dolina suza, znam, ali
pobjedljiva.
Uvečer treba znati otpočiniti od dnevne žege,
sjetiti se Galilejca što ribare je svoje
poučavao.

Negdje je on tu i sada, skuplja svoje
učenike,
samo da mi vrata ne budu zatvorena,
prozori zastrti.

NETKO ĆE DOĆI

Upali vatru ako dani su hladni
i nešto te stisklo u grlu,
netko ti drag doći će, čekaj ga.
Možda bude pijan od vina,
izgrižen od droge, razočaran ljudima,
možda bude dobar i slavan, tko zna,
doći će, vatru mu upali.
Gadna su ovo vremena,
jer malo je onih
što ti u dušu zaviriti znaju.

Dopusti sebi biti drugačji,
zabaci prkosno svoj stari kaput,
ostavi gozbe i prva mjesta,
nije to za te, previše je prazno,
ti čekaj i gledaj, netko će doći,
ljepota nikada sama ostala nije.

KRHKOST I SNOVI

Čujem ti suze što ih želiš isplakati,
odjekuju u momu srcu, padaju mi na dlan,
čujem ti suze što ti ih ovo vrijeme podari,
dotiču svemir, igraju se sa zvijezdama.

Tko si ti, tko sam ja u ovoj dolini suza,
možda zraka što se pojavila slijepome,
tko si ti, tko sam ja u ovoj dolini radosti,
možda latice ruže što se sebe ne boje?

Kako u krhkosti pronaći bogatstvo,
učiniti da snovi postanu stvarnost,
kako u krhkosti zasinuti snagom,
naći se slobodan u svakome času?

Odgovori su teški, slušam pjev suza,
one me otvaraju, one te otvaraju,
život leži na dlanu kao pospan dragulj,
ne smijem ga raniti, ne smiješ ga raniti.

OBLUTAK

Ljepota razlivena u očima,
pješčana plaža ispranih kamenja,
odavno čekani trenutak se zbiva.

Uzimam jedan oblutak, ispitivački,
moja ga ruka zatim baca daleko,
on poskakuje, poskakuje, naglo nestaje.

Nastupa tišina prekidana pjesmom cvrčaka,
kuće se razlile u dolini, nijedna moja,
stope uranjaju u pijesak, ne okrećem se.

RAĐANJE DOMOVINE

Svećenikova molitva približavala je nebo,
pucnjevi su bili opomena stvarnosti,
jednoga hrvatskoga vojnika spuštali su u
grob.

Žena mu u crnom hrabro cjeliva bol,
djeca se svila uz nju poput loze što traži
život,
puk potresen, obogaćen mislima zajedništva.

Zastavu su uzeli polagano i s ljubavlju,
u zraku je ostala titrati misao:
to se domovina rađa iz smrti i pepela.

JA NE BIH HTIO

Tih nesretnih svibanjskih dana
i zrak je bio gušen zlom,
kao da četiri godine dosta bilo nije
pucnjeva, krvi, suza i krika.

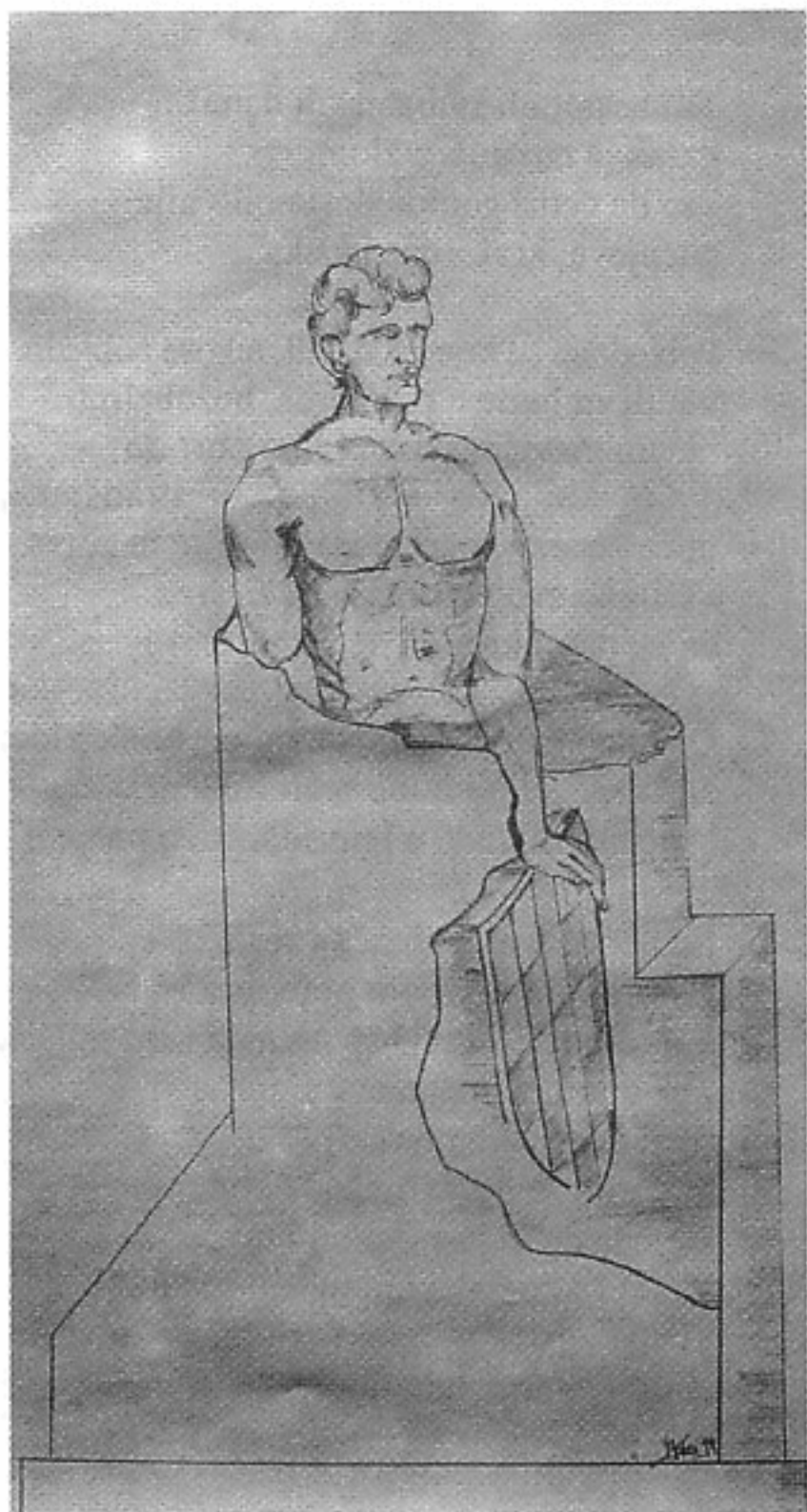
Pobjednici su krvavo slavili, rekoše pobjedu,
vodili su ljude u redovima, bezobzirno,
nevini djevičanski krajolici postaše
stratištima,
ptice zabezeknuto gledaše što se to zbiva
i krilima svojim držaše se za srce
da ne prepukne, da ne iskoči.

Oni što na kugli zemaljskoj preuzeše vlast
od svega su bestidno prali ruke
i stvarali zabludu o pravednosti, o pobjedi.

I mnoga su moja braća i sestre
skončali na Križnom putu, bez suda,
imena im se kasnije spominjati nisu smjela.
Tek u trenucima kućne sigurnosti
(barem se tako mislilo)
govorilo se da su možda i živi,
izgleda da ih je vidio taj i taj
u tom i tom dalekom tuđem gradu.

A njih uporno bilo nije!

JA NE BIR HTIO

Danas je opet svibanj
ili mjesec isti kao on
i opet moja braća i sestre ginu.

Kao i nekada prije pedeset godina
i danas isti bezobrazno peru ruke.

Ja ne bih htio mržnjom kriknuti, Bože.

Slobodom hoću kriknuti,
i postojanošću, i vedrim pogledom
u kojem će se ogledati oni
što su ga sramno izgubili.

Slab sam,
ne daj mi mržnjom kriknuti, Bože,
u ovaj dan svibanjski
ili dan mjeseca što nalik mu je.

TVOJA RUŽA

Na cesti ruža
crvena kao krv.
Tebe su pronijeli.

Prašina i bat koraka,
molitva i žamor.
Poslijepodne polagano klizi.

Svi su prošli,
nitko se nije sagnuo.
Tvoja je ruža snivala.

NIJE VRIJEME ZA PLAKANJE

fra Peri

Nedjelja, Jeruzalem obasjan suncem,
ležiš u krevetu na Maslinskoj gori.
Liječnici su rekli da gotovo je.
Gledam u nebo, gledam u ljude,
tko razumije jednoga Hrvata u tjeskobi?
Dovodim ti naše prijatelje, drhtave i dobre.
Ruke su im pune marcipana i cvijeća.
Ne govorimo o težini, vladamo se kao uvijek,
a zrak je pun nemoći, nožem ga možeš rezati.
Projahali su dani kao vitezovi dolinom,
još ih je malo ostalo, svjestan si toga.
Ne trošiš ih plaćom, trošiš ih životom,
učiš nas u mutnim danima gledati sunce.
Slušamo te i svatko te razumije na svoj način.
Marcipan se mrvlji, daje se, nije vrijeme za
plakanje,
putovi nas još daleki čekaju, tebe neće biti,
ostat će spomen na krhkost i nježnost,
spomen na jakost kada stegnu hladni dani.

KORAK

Ovih dana meni prijete bijeli bolnički zidovi,
a mladost je moja iskričava i nemirna kao
san.

Dobro jutro, ja im velim, pa im se smiješim,
odgovaraju mi zbunjeno, zatvaraju se u se,
neispavani su prolaznik na tramvajskoj
postaji.

O ne, nemojte se mene bojati, nosim vam
mir,
ništa neću učiniti svjetlima vašim,
potrebna su ona.

Prošetat ću do prvog kuta ulice, do
svačijeg telefona,
svima koje nazivam svojim izreći ću iste
riječi:
sloboda duha danas se kao vruće kestenje
nudi.

ODMORI SE, ODMORI SE

Vani stabla cvjetaju, kao da su snijegom
posuta,
 proljeće je prijatelju, rekao bi meni netko
drag,
ali njega nema i ja na postelji ležim.

Tako je, evo, već danima u ovoj prolaznoj
sobi,
tek umivaonik dotičem prstima i znam da
dobro je,
voda nikamo nije pobjegla, pa zašto bi
 proljeće.

Proći ću ja još ispod hladovitih krošanja
stabala,
igrat ću se s djecom, pričati "ozbiljno" sa
starijima,
a dotle odmori se, odmori se, šapćem
neumoljivo sebi.

SUOČENJE

Zašto ne zacijele rane i sjećanja
što smo ih skupljali tijekom naših druženja,
bilo bi nam tada lakše putovati i razumjeti
kako se voda bistri u potoku,
kako ptice lete put plavog prozračnog neba.

Mi nismo ono što smo bili,
nepomirena prošlost progovara kretnjama
i očima,
užalud je ne upinjati se i ne sjećati se,
vrč što je išao na vodu razbio se
i sada su tu njegove krhotine
upitne i same.

Ostaje nam samo nada
da ćemo ubuduće biti sposobniji
prepoznati nečiji dah, nečiji krik
i odbaciti već unaprijed smišljena iščitavanja.

KAPLJA

Na mom dlanu kaplja počiva,
donijela ju je ova siva kiša,
vrijeme stalo i pozorno motri.

Ona blješti tisućama boja,
dodiruje zjenicu mojih očiju
i spušta se prema srcu.

Potrebno ju je samo čuvati,
nježno se odnositi prema njoj,
možda će još nekada doći.

Krhka je, kao i sva ljepota,
ne smiješ je preplašiti,
ostavi joj vrata otvorena.

Daleki će možda biti tvoji puti,
sjeti je se dok ih budeš kušao,
neka ti bude svjetlo u mraku.

Prepoznaj je kada je ponovno vidiš,
otvorit će ti svoju plemenitu dušu,
bit ćeš tada drugačiji, bit ćeš bolji.

MOZAIK

Nemaš dovoljno vremena odjedanput
naslikati sliku,
naslućuješ samo njezine oblike u
krhotinama.
Skupljene su u različitim krajevima i
vremenima,
ipak, nit im je ista: one mozaik polagano
slažu.

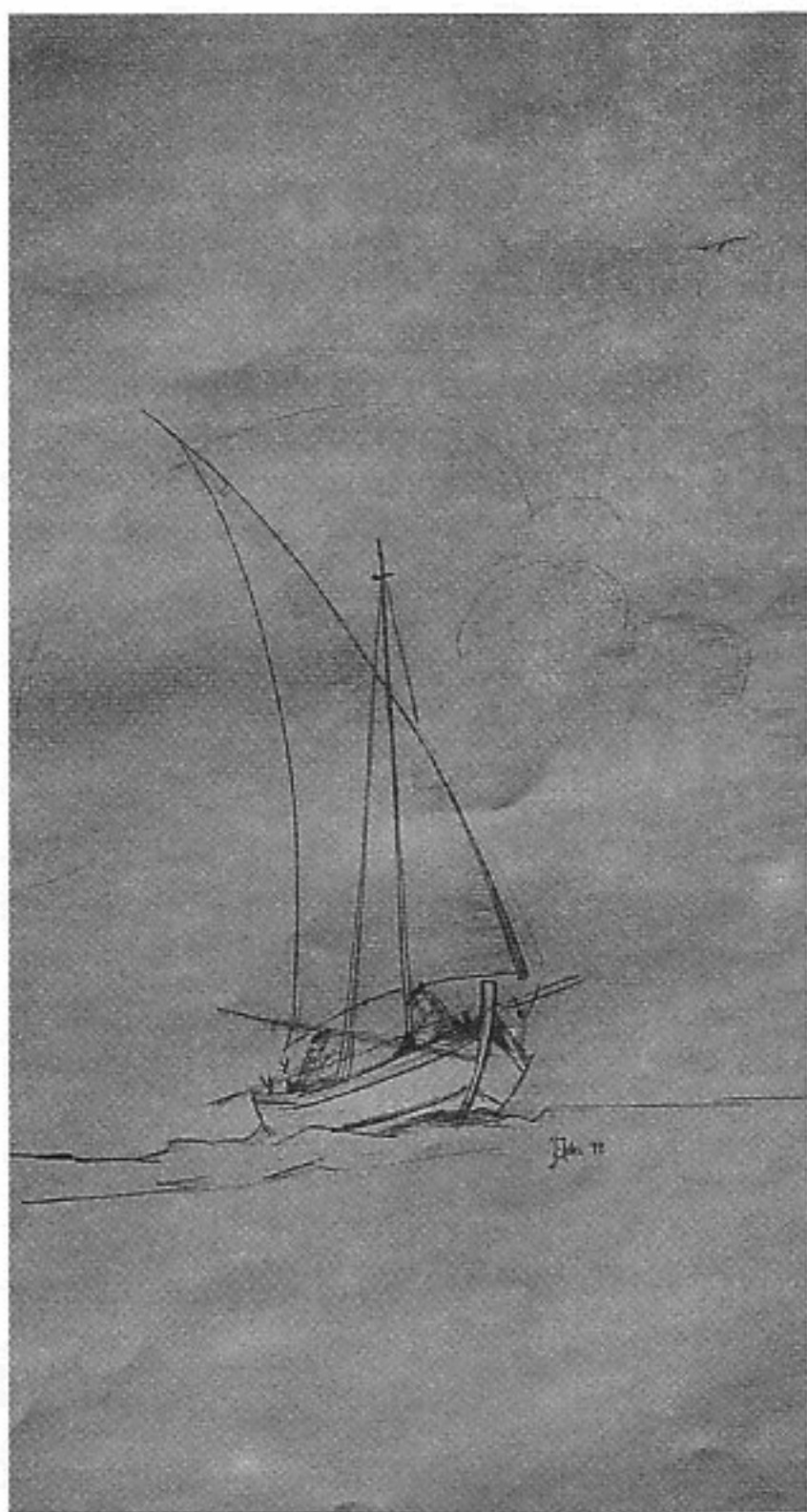
Djelo je to dugotrajno, zahtijeva nježne prste,
dušu ulijeva u oblike prolazne tvari.
Tko to nije kadar ni vječnost razumjeti neće,
nebesko se kroz nas ulijeva u
svakodnevnu slabost,
da bi se jednoga dana opet sebi
neoštećeno vratilo.

BRESKVA

Raspuklo se vani hercegovačko sunce pa
žari,
kuća spuštenih zavjesa, puna opipljiva mira,
na sredini stola breskva kao san, kao
pozdrav.

Gledam je, prilazim joj i uzimam je nježno,
ona mi šapće o povjetarcu, o studencu,
grizem je polagano, polagano, da se
sjedujemo.

BRISVA

SLIČICA

More se mreškalo, jer mu je hladno bilo,
galebovi su ipak slijetali, ustrajno i smjelo,
na pučini nigdje broda ni ribara bilo nije.

Osjećao sam srce mora, srce svoga tijela,
bili su puni, unatoč svemu, kao cvijet mirisa.

Htio sam da me ovo more zagrl
zagrljajem dugim,
htio sam zagrliti ga zagrljajem čistim i
bistrim,
svojim zjenicama uliti se u beskraj, u mir.

Možda bi sve bilo drugačije roneći jedno
u drugo,
miješajući svoje svjetove kao najljepše
igračke.

SUSRET

Vatra plamti u noći,
boli li drvo njegovo izgaranje,
ili sada tek svoj smisao iskusiše?
Vatra plamti, šutiš pred njom,
onda joj pričaš glasom tihim,
a vrijeme staje i prelijeva se u toplinu.
Vatra plamti, odgovara ti
da ne bojiš se i ne strepiš,
ima uvijek netko tko te čeka.
Vatra plamti kao oslon na rame,
žedan gutljaj vode na studencu,
ruka u nečijoj ruci.

SNOVI

Vršci prstiju polagano klize,
nježno diram svoje snove,
topli su kao dah jutarnji,
ne želim ih povrijediti.

Dugo su se gnijezdili u meni,
sada traže život, svoje lice,
bez primisli usrećiti me žele,
polagano prijeći u stvarnost.

Snovi moji što vam reći,
ja nikada svoga ništa imao nisam,
vi budite moja najveća svojina,
utoplimo ovaj hladni kolebljivi svijet.

DOM

Dolje negdje, ispod ovih oblaka, moj je dom,
nježan i jak, prkosan i gostoljubiv kao ljubav.

Zrakoplov plovi, moje misli s njime,
a domaćice su ljubazne, htjele to ili ne,
ljušte se sjećanja, duša se rastvara u cvijet.

Vidio si izloge pune svega i svačega,
natpisi su tajanstveno žmirkali i zvali,
hodao si ulicama europskoga grada,
slušao Europu kako diše,
kako prede kao sita mačka
i čuo sebe kako nijemo vrištiš:
ovo nije moj dom.

Zašto nije, pitale su okolne zgrade,
ti misliš da si drugačiji, možda bolji?
Ovo nije moj dom, uporno si ponavljao,
u mom domu cvjetaju razgovor i mir,
ljudi se susreću uz šalicu kave,
žele jedni drugima dobro.

Pusti snove, prihvati se stvarnosti,
podrugljivo ti odgovaraju trgovci.
Ti, ipak, dostojanstveno hodaš naprijed,
sjećaš se svojih mrtvih, bitaka teških,
odatle kao zraka u cik zore,
uzdiže se toplina i blag odlučan pogled.

Hoćete li što popiti, pita me domaćica
zrakoplova,
ne, hvala, odgovaram zbunjeno, a ona se
smiješi.
Upravo sam gledao veličinu malenosti
svoga doma,
Bog ga je držao na svome sigurnom dlanu,
igrao se s njim i želio mu dobro.

NOVE PJESME

GNJEZDO

Sve je pokrila snježna bjelina,
teški mir pao je na zemlju.

Stablo šipka ustrajno je podnosilo teret,
pamti ono još i mrazove i bure i oluje.

Ptičica je jedna doletjela u blizinu,
hladno joj je bilo, nije znala kamo poći.
Ugledala je šipkov plod rastvoren kao prsti.
Dogodilo mu se to dok se davao
prolaznicima.

Veselo zacvrkutavši uletjela je unutra,
oboje su bili sretni: i ptica i šipak.

Snijeg je padao, ljudi se nisu vidjeli vani,
gnijezdo je disalo kao srce novorođenog
djeteta.

JE LI MASLINA DOBRO DRVO

Maslini krađu ulje čim rodi.
Nije joj to tako ni mrsko,
ona se raduje davati, na korist biti.
Kada toga nije nešto joj bitno nedostaje,
oblaci plove drugačije, ptice imaju čudan
pjev.

Dok je okopana i obrezana, ljudi joj se dive.
Za velikih žega počivaju u njezinu hladu,
pričaju kako ih je spasila gladnih godina,
priželjkuju potajno njezinu dugovječnost,
traže uporno dobrotu koja se u njoj skriva.

Nije, ipak, potrebno mnogo da maslina
okrene lice.
čim je se počne zanemarivati ona
promijeni ćud,
divlje raste u zemlju, za nebo baš je briga.
Ljudi se ljute na nju, s razlogom misle, i
žale je,
ulja više nema, otišlo je svojim putom.

Je li maslina dobro drvo?
Odgovori, riješi tu zagonetku, prijatelju moj!
Da bih ti pomogao, samo ću ti nešto tiho
reći:
uvijek netko nešto o toj zagonetki zna.
Tako, bilo je dosta! Je li maslina dobro drvo?

UZ BUKARU VINA

Otac je moj čitav život škrtu zemlju
obrađivao.

Po danu se borio s vjetrom, kišom,
suncem i travom,
uvečer je slušao vijesti o vremenu na
starom krugovalu,
govorio uvjeren da bit će bolje, dat će Bog.
Mi smo ga djeca slušali i usput šutjeli.

Ja nikada zemlju volio nisam, niti je razumio,
mi smo bili dva svijeta nepomirljiva,
mene su privlačili gradovi, knjige i priče,
njima sam se radovao kao dijete novoj
igračci.

Sjedimo kasno noću i bukaru vina ispijamo,
sutra je novi dan, zadatci nas naši čekaju,
kad bi otac htio da se promijenimo barem
za čas,
možda bih tada shvatio njegov mir,
blagost i čvrstinu.

KRČMARICE MLADA

Ti poznaješ sve putnike koji prolaze ovim
putovima,
svi oni svrate na čašicu pića i na
neusiljenu riječ.
Nešto su drugo za tebe, nego kad su dolje
u gradu,
račune im stoga ne naplaćuješ skupo,
taman toliko koliko je dobro i tebi i njima.
Pričaju ti o svojim životnim namjerama i
ti ih slušaš,
kada uspiju častiš ih na svoj račun,
znaš da nećeš izgubiti, da i tada dobivaš.
Ne obazireš se na snjegove koji znaju napasti,
tada samo malo više prebireš po svojim
mislima,
gledaš kako vrijeme prolazi i kako se taloži,
ne na licu i tijelu, nego na srcu.
Kada te više jednoga dana ne bude,
mnogi će te se tada sjećati i prepričavati
tvoje priče.
Novi vlasnik možda će tada krčmi dati
tvoje ime,
možda je i zatvori ubrzo, tko zna.

Jesi li svega ovoga svjesna, krčmarice
mlada?

Dok me služiš hladnim pićem pišem ti
ovu pjesmu,

onako u prolazu, zaokupljen svojim
putovima i snovima.
Ti ništa ne opažaš, jer ja to ne želim.
Kažem ti samo na kraju jedno kratko hvala.

JESEN, PARIZ I JA

Jesen se polako primiće Parizu.
Upozorio me na to lelujavi žuti listić.
Otkinuo se s obližnjeg stabla,
a mi smo se vozili, začudo, brzo,
vidio sam ga samo u letu i na brzinu,
kasnije su ga pogazili prolaznici ili vozila,
netko jest i vjerojatno to ni opazio nije.

Diše Pariz dahom varljive ljepotice,
one kojoj dugo upućuju pozornost i tapšu je,
pritom misle na sasvim nešto drugo,
potpuno bezosjećajni na njezine uzdrhtale
osjećaje.

Jesen se polako primiće Parizu.

Ma, baš me briga za to,
imat će tko opjevati te dane.
Gradove moje domovine zacijelo
spominjati neće.
Pjesmama ćemo ih u prolazu darivati
samo mi,
ponosni hodočasnici ovom zemljom,
opirući se svakom naletu turobnih zlih misli.

Diše Pariz ispraznim sjajem i raskošću.

U autobusu i podzemnoj željeznici nitko
nikoga ne pozdravlja.

Dvoje mladih, prljavi i s pivom poznate
marke u ruci,
bauljaju ulicama, odsutno mašu budućnosti.

Na proputovanju sam prema svojoj
domovini.

HODOČAŠĆE

Gledali smo iste stvari,
na istom se mjestu molili,
razumjeli se, ipak, nismo.

Ti polagano pališ svijeću,
ja ironično stojim sa strane,
nikoga nije briga zašto je to tako.

Tebe su knjige okrenule tvojom stranom,
mene su knjige okrenule mojom stranom,
što da sada kažemo jedno drugom?

Najbolje je šutjeti negdje u kutu,
otvorenih očiju promatrati uredni metež,
čekati da se u srcu znak probudi.

Možda se sve to zbude,
kažem možda, ništa nije čvrsto,
svijeća dogorjeva i nestaje.

UZDAH

Ja odlazim iz sobe sam na svoj put.
Prati me crna torba kupljena prije mnogo
ljeta.
Kada bi pričati znala, njezine bi priče bile
dobre,
oni što se u to razumiju stavili bi ih u
antologije.

Vrata obično ne zaključavam i zašto bih,
sve je moje u meni i u mojim prijateljima
vjernim,
samo mi to možemo pokrasti i nitko više.

Put nije uvijek lagan i kriv sam tome sam.
Odlučio sam se, naime, ne obazirati
mnogo oko sebe,
želim putovati slobodno kao ptica zrakom,
tko učini isto bit će mi suputnik drag.

Kada se vratim s puta pozdravim sve
obješene slike,
one su čuvale spomen na me u tišini sobe,
nakon toga još samo duboko i polagano
uzdahnem.

KRATKA PJESMA

Ništa drugo ne trebam,
osim tvoga vedrog smijeha.
Znam da su ti dani
ponekad magloviti kao i moji.
Zapamti zato, molim te,
ništa drugo ne trebam,
osim tvoga vedrog smijeha,
prolivenog kroz ovu moju
jučerašnju, današnju, sutrašnju...
kratku pjesmu.

VATRIŠTE

Ništa drugo osim sebe nemam!
Shvaćam to polagano uz vatru,
vatru s dobro zidanog ognjišta.

U moj život, ipak, ulaze ljudi!
Dočekujem ih na vratima,
vratima moga nepostojećeg doma.

Svatko dobronamjieran može pokucati!
Tada zajednički podižemo dom,
naš dom bez zidova i cigli.

Upamtit će nas, zacijelo, brda i ravnice!
Mi smo skupljači blaga što ne propada,
blaga nastala od naših krhkih srdaca.

Bog će zacijelo biti negdje blizu!
On voli smjelu iskrenost,
iskrenost što se razlijeva poput slapa.

Zaokruži još jedanput pogledom!
Ne boj se potaknuti plamen na vatrištu,
vatrištu u koje se polako pretvaraš.

BIJESNI KONJ

Moj narod što je meka srca
odnekuda je iznenada dojahao,
dok je nastajalo zbunjeno djetinje jutro.

Nitko sa sigurnošću još ne zna
iz koje je zemlje pristigao,
na kojem je to mjestu uzjahao.

Ono što se zna jest samo to da je
po prirodnoj potrebi negdje zanoćivao,
tko mu se protivio, trebao je biti jači.

Pogled mu je, tko zna zbog čega,
osvojila današnja domovina,
i tu je ispružio svoje umorne kosti.

Odlučio je rasedlati vjerne konje,
živjeti u miru s drugim suputnicima,
pokušati od izbjeglice postati domaći.

A upravo mu to počesto nisu dali,
pokušavajući ga uvjeriti da je zalutao,
na pogrešnom mjestu poželio ostati.

Zato su mu crne horde rušile izgrađeno,
plašile ga mrakom što proždire,
podmetali mu svoje opakosti i laži.

Dolazile su sa svih strana zemlje,
u svako doba dana i noći,
poput okorjelih prljavih lopova.

Moj narod bijesna konja jaši,
tko će mu pomoći pripitomiti ga,
smjerno ga odvesti na pojilište?

TRI STIHA

Završio bih danas već jedanput pjesmu,
koju sam još jučer predano započeo,
ali, znate, tri mi stiha nedostaju,
i to baš ona temeljna.

Zbog toga sam pomalo ljut.
Pod stol se brižno saginjem,
da možda tamo nisu zalutali,
tražim ih među knjigama,
da možda tamo ne ispijaju mudrost
(kao da ne može biti i suprotno)?

Ne znam što učiniti,
njih jednostavno nema.

Ostaje mi samo zaklopiti bilježnicu,
još k tomu dopisati na njoj:
odgađa se do daljnjega,
ali vi, ipak, uporni budite i kucajte.

VJETAR U KOSI

Prijatelju, ispovjedam ti se u povjerenju,
htio bih ostarjeti, ako je ikako moguće.
Ne stidim se ovoga svoga priznanja,
dozrelom u kasnu zimsku noć.
Htio bih dogorjeti poput svijeće,
pa da se onda tiho utrnem jednoga dana,
a oni koji me poznaju, kažu: bio je čovjek.

Tko zna hoću li ja to doživjeti,
hoće li moje tijelo izdržati žegu dana?
Dugi su i prašnjavi ovi putovi zemaljski,
treba imati sreće njima progaziti.

Isuse, tebe ću zamoliti za pomoć,
gledajući u ova moja ispisana slova,
upustit ćemo se zajedno u pustolovinu,
da bih na kraju premoćno pobjedio,
pa ma kakav napor bio. Znam to!

Hoću li ostarjeti?

Bacam ove riječi u krilo Božje,
idem naprijed, ljubim vjetar u kosi.

SUVREMEN SAM

Nešto ću vam reći, onako u povjerenju:
beznadno ljubim svoju domovinu,
ni osjećaj prve ljubavi tome dorastao nije.

Znam da ovo nikome nećete kazati,
nije da se nečega bojim, samo...
znate, reći će mi da nisam suvremen,
a ja to jesam, zaista vam kažem, jesam.
Stavit ću to i u naslov ove svoje pjesme!

OKRENI SE, MARKO

Sejmeni su poljem zalegli,
našim poljem hrvatskim.
Gaze zemlju kopitima konjskim,
osvrću se bijesno oko sebe.
Herceg Bosna mrko šuti i gleda,
trenutni usud svoj promišlja.
Muče je sinovi, muče je poturice,
tko će je braniti, čuvati za budućnost?
Baš su njezina Marka proveli,
mladog momka, punog snova i zanosa.
Hoće li znati ostati svoj u tuđini,
pritajiti se ili nešto drugo učiniti,
a onda u pogodnom času zbaciti krinku,
ponovno biti Marko, naš Marko?
Magla je pala, tko vidi u njoj,
sejmeni zacijelo ne, oni su slijepi,
briga njih za naše sunce hrvatsko.

Okreni se Marko, jadan ne bio,
ovo je tvoja zemlja, tvoje ime.

DNEVNI ZAPIS

Poveli su ih nemilosrdno na križ
u popodnevi gluh sat.

Oni su se odmarali iza ručka
i baš su im trebali pokvariti san.

Svjetina je posrtala i vikala,
vojnici su tvrdo svršavali posao.

Kako samo ne znaju uživati, Bože,
zašto su tako dosadno prosti i divlji.

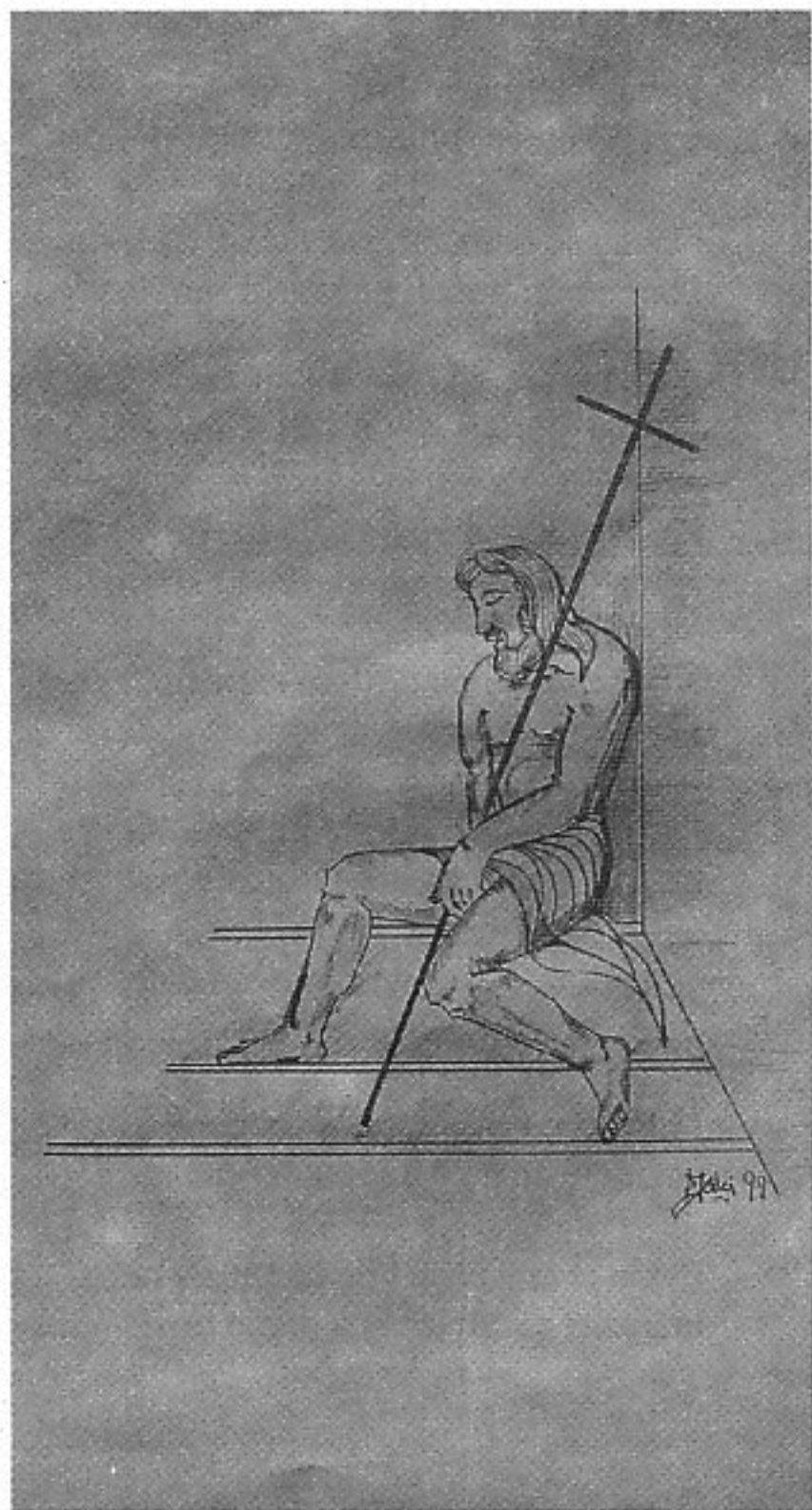
Križ je tukao po tvrdom kamenu,
gledatelje do ludog zanosa dovodio.

Pa i taj glavni, Isus što ga zovu,
zar baš nije znao biću izbjeći?

Oprosti im, Oče, ne znaju što čine,
dobri su oni, dobri, znam ih ja.

Ma, treba i ovo danas pretrpjeti,
važno je da poslovi idu dobro.

Pukla je iznenada silna munja s neba,
hramska se zavjesa na dvoje razderala.

USKRSNA PJESMA

Doći će Uskrs, znam, i bez moje pjesme,
no, ja bih je baš htio oživjeti ovoga
tmurnoga dana,
neka svjedoči o jednome hodu kroz ove
godine,
godine tvoga i moga preispitivanja i
snalaženja.
Možda je nekada netko pročitao
čeznutljivo u samoći,
znat će tada da nije prvi sa svojim
plamenim mislima,
život je izuzetno klizava nit što probada
biće nas svih.

Uskrsli Isus prošao je već davno svoj
zemni put,
možemo ga sada pitati za savjet ili zaboraviti,
odluka leži pred nama kao kestenje u
tešku jesen,
kestenje što prođemo ga, šutnemo ili
uzmemo u ruke.

Pa daj, budi, kao ono nekada, prijatelj, Isuse,
pomozi nam naš Uskrs pronaći u šumi
teških nesnalaženja,
potrudi se još malo, ne odlazi, nevjerni
smo, ali ipak ljudi,
shvatit ćemo već jedanput našu nemoć i
bolnu našu šutnju.

OPERI ME

Plakao sam noćas gorko i nije me bilo stid,
prozori su bili zatvoreni, vrata zaključana.
Stajao sam sam pred velikim životnim
iskušenjem,
ne osjećajući se ni junakom ni kukavicom,
tek jednim u nizu "malih svakodnevnih
ljudi",
pokušavajući samo dostojno odživjeti
svoje i ništa više.
Plakao sam suzama bisernim, rastvarao u
sebi školjku,
ništa više nije bilo važno, sve se moglo
baciti na lomaču,
jedino se nije smjelo propustiti ovakav
proklet trenutak.
On je, Bože, moja prekretnica, moj ljuti
saveznik.
Zbog toga me operi da bih ga dočekivao
raširenih ruku,
pa se nakon toga pretvarao u misao, u pticu.

SIROVI BLUES

Amerika je zemlja blagostanja!
Bogataši zijevaju umorni od raskoši,
rijeke siromaha mučno utažuju glad.

Hrvatska je zemlja bijede!
Ljudi se nastoje moliti Bogu,
sačuvati bratstvo i smijeh.

Amerika je zemlja slobode!
Zatvori su prepuni uništene budućnosti,
na ulicama stanuje mržnja i bijes.

Hrvatska je ropska zemlja!
Mladići su spremni dati život na bojištu,
zastava u njihovim rukama prkosno
namiguje.

Amerika je..., Hrvatska je...!
Lelujavi je to blues u crnačkom predgrađu,
dok sunce zapada nad poljima pamuka.

Znam, znam, sirov je ovakav blues!
Što ćete, nema trenutno drugačijeg,
ako želite može jedna čaša coca-cole.

ARHETIPSKO PJESNIŠTVO JEDNOSTAVNOSTI

Unatoč svemu

Stihovanje je pjevanje sa samim sobom, *unatoč svemu*, pjevanje sebe, soliloquia koji počinje i skončava ispovješću. Stojić ponovno nije mogao izdržati teret nutarnjega svijeta, teret (pre)rane odluke o odustajanju od pisanja, nije mogao postati i opstati starodrevni šutljivi arhetipski mudrac, nije mogao opstati poput okamine, monumentuma u suvremenom i divergentnom svijetu krika i rata, morao je *dirati u svoje rane*. Dirajući svoje rane, ispisujući tragična osjećanja govori iz duše, više kao smireni i smjerni pjesnik narativac, manje kao propovjednik. Više mu i nije mnogo stalo do čitatelja, do recipijenta, jer on mora *otvoriti vrata, otvoriti prozore* da uđe *svjetlost*, jer svijet nije monada. Suvremeni svijet je krhotina, tek oblik slutnje, jobovske trpnje: svijet muke. Tek Bog je smisao i piramidalni vrh. Pobuna je unutarnja, ne pobuna prvoga čovjeka, već moralna neizdrživost života u svijetu kojemu Smisao (Bog) izmiče. Šutnja ostaje s onu stranu: ona je okamina i transcendentna je govoru samom. Govor je imanencija šutnje.

Sjećanja, drhtaji, svjetlost su odrazi vanjskoga; vrijedi i obrat – i sve se to javlja u *okrilju besanih noći*. Prva pjesma "Ispovijed" je programatska, ma koliko Stojić to prekrivao daljnjim stihovanjem. "Unatoč svemu" je pjesmotvor blagoga nijansiranja i uspjelosti sjetne sanjivosti. San je tu da ne iskoračimo u nihilizam i prazninu noći (mraka). Od *proljeća* do domoljublja, od naše rasijanosti i rasprostranjenosti do našega korijena i stabla u jeziku hrvatskomu – zrcali se nemir i nada. Nemir i

nada idu ruku pod ruku u našem koracanju k budućnosti sa zebnjom da sva događanja nisu uzaludnost. Zebnja je spas od uzaludnosti. Pjesnik ostaje skamenjen, ravnodušan u trenucima kada ne može iskazati "ni radost, ni bol". *Kome se obratiti*, nije upit sumnje već spoznaje o sumnji i izgubljenosti u svijetu ljudske stvarnosti i stvarnovitosti. "To su tek moji zidovi", "to je tek nabujala bol" ali koja ima smisao apsolutnosti: "ti si moj dah i toplina, / neiščezao glas u magli". Ratna destrukcija je ta koja je pokrenula i unutarnju lavinu, prebrisala mnoge iluzije o dobrohotnosti, koja nije mogla ostvariti pjesnika ovijena u aureol šutnje, ona je dovela pjesnika pred zid, dovela do identiteta vanjskoga i unutarnjega, do identiteta makrokozmosa i mikrokozma. Jer "kad domovina plače" nije lako biti "u tuđem dalekom gradu". Tu je i "Molitva iz rova" kao jedna od ponajboljih pjesama koja upućuje na moralnost ratnika, na ratni moral i borbu za pravednost koju je i Isus provodio kada je *bičem tjerao trgovce iz hrama*. Oko nas su mnoge gore i gradovi hrvatski nad kojima je *upitnik* kao Damaklov mač. Nad njima se nadvio sumrak rata. Pjesnik želi biti tu, biti sa svojim narodom. Želi dijeliti, i dijeli gorku pogaču s pukom. Ova je stihozbirkica nenametljiva, jednostavna u iskazu i jeziku: jednostavna jezikom govora i govorom jezika. Pjesnik je započeo putovanje k pjesmi blizini koja će, kasnije će se pokazati, postati nerazmršivim labirintom duhovnoga putovanja, ma kako Stojićevi stihovi olako tekli.

Pjesma blizini

Pjesma blizini je pjesma koja nam predstoji: ona je tu pred nama i mi je razlistavamo poput tvarnosti same stvari, poput plamena i gareža vatre koju je razlistao pjesnik u sebi a koju mu je darovao Tvorac. Pjesma

blizini je zebnja i zov blizine! Blizina ovdje nije kategorijalno, niti pojmovno shvaćena: ne u smislu prostornosti (prostiranja, prostranstva), niti u smislu temporalnosti.

Pišući o knjizi *Ta vremena* Miljenka Stojića, ustvrdio sam sljedeće: "Obnova otpočinje sobom, preispitivanjem vlastite osobnosti, vlastitih čina. Obnova otpočinje molitvom. Tako je moguće tražiti pravednost u svijetu. Usprkos tomu što je svijet zaglušen krikom žrtve, on je prešutno stao na stranu jačega, na stranu agresora čega je tragično svjestan fra Stojić, ipak on vjeruje u Europu, ne onu salonsku Europu, ne onu jalsku Europu i svijet već onu običnu ali duhovnu Europu. Ne možemo stalno proizvoditi i generirati one nama nesklone, one koji su protiv nas jer "sam se ne živi. Ali isto tako ni živjeti s drugima ne znači sebe rasprodati, dopustiti drugome da upravlja tohom" (Stojić). Bit je u tomu da Istina treba pobijediti ma kako ona bila bolna. (Ne treba pobijediti moja slika i koncepcija uređenja svijeta)."

Možemo ustvrditi da je ovo kazivanje bilo kondicionalno koncipirano i da je ono u slikama i prisposodobama i najavilo ovakve stihove *Pjesme blizini*, jer i ona je sva u pretkazanjima, u služenju i naslućivanju. Koordinate ovoga pjesništva učvršćene su u katoličkoj praktičnoj etici, usprkos pjesničkim drhtajima, slutnjama i strahovima. Te slutnje i strahovi su opravdani: težnje za Istinom i Pravednošću su kršćanski intonirane, ali i Istina i Pravednost su dio praktično-pragmatična okružja t.j. blizine. To je naglašeno kroz cijelu zbirku. No, ta blizina božanskoga, *Kiriake oikia* (Gospodinova kuća) koja je u srcu hrvatskoga katolika koji vjeruje beskrajno, pače i naivno Pravdi "ovozemnih Pravednika", koji se, na žalost, u praksi ne pokazuju takvima. To znači da Gospodinova kuća ne stanuje u njima. U njima stanuje pjenušac bahatosti, slave,

novca i prividne moći. Na sreću to je sve lažno. Naspram tomu svijetu, Stojić obnavlja svijet Kristovih postaja, svijet križa, svijet ljudske duše, svijet prosjaka, siromaha, svijet "magdalena", svijet tjeskobnosti: ali i svijet svođenja računa.

Stojić ovaj svijet ne promatra izolirano od djelovanja Božanske Providnosti u njemu, ovaj svijet je dio vječnoga svijeta, i dio spasenja ljudskih duša, on je zapravo samo priprava za spasenje i tijela i ljudske duše, tako ova pjesma blizini ne može imati političke konotacije, u smislu "koliko je bliza iliti daleka Pjesma hrvatskom čovjeku" na nemirnim prostorima Herceg-Bosne, nije to pjesma onima koji su rasprodali i koji rasprodaju ljudskost, kao da je to kako Fichte kaže komad pokućstva koji se može kupiti! Niti zemlja, niti pjesma naroda se ne može rasprodati, jer nije ovaj svijet samo za ovaj vijek, ovaj svijet je dio Sveprisuća i Svudprisuća Vječnosti, koja je s onu stranu vremenitosti i povijesti, ali i s onu stranu borbe za prostranstvima. No oni koji odlučuju na nepravedan način i o hrvatskom narodu u Herceg-Bosni, svest će svoje račune ondje gdje to svatko jednoć mora učiniti. Stoga i ova zgoljna unutarnja podjela Herceg-Bosne, mimo i bez hrvatskoga naroda nema perspektivu: ni ovozemnu, niti vječnu. Toga je svjestan Stojić, pa smatram da bi Stojić i sada napisao ovakvu jednu *Pjesmu blizini*, unatoč razočarenja u praktično okružje.

Jer je ova pjesma blizini upravo lijek za to:

*Liječio sam se od sebe,
mnogo sam toga bio nepotrebnog nanio,
a tako malo treba,
tek pogled i nježan stisak ruke.*

/Lijek/

Tu je i "Ratni trenutak" kojeg Stojić vidi u prolaznosti, ali tu je i "Pjesma za Hrvatsku", na kraju tu

je i "Vojnikova priča", bez koje, svakako, ne bi bilo niti pjesme za Hrvatsku, a niti Hrvatske. Svakako, uz Božju pomoć – to je sve tu.

Kod Stojića ne možemo konkretizirati posebne poetske utjecaje, iako je to pjesništvo višeslojno, ono nije tamno, nije hermetično, više je svijetlo i prozračno, što je ponekad prednost, a ponekoć nedostatnost. No čute se naplavine plotinovskoga učenja, kao i novoplatonizma i neoplotinovaca, ranokršćanska učenja prilagođena vremenu u kojem jesmo su samo jedan sediment u ovoj knjizi, ona su, na žalost, lišena i spiritizma i spiritualizma u onom izvornom smislu. Ima tu utjecaja židovskih i Rimskih sentenci. Ima nešto i od modernoga pjesništva, s kojim se Stojić još nije ozbiljno sučelio, što vjerujem izbjegava više kao pragmatični kakolik, nego kao pjesnik. Ozbiljno sučeljavanje s Friedrichovim shvaćanjima pjesništva, je ono što će Stojić trebati prihvatiti, želi li pisati pjesništvo koje će biti sukladno vremenu i prostoru njegova nastajanja – jer samo tako to pjesništvo može biti sjevremeno. Naravno, i brojna druga suvremena shvaćanja.

Pjesma "Uvjerenje" ima blisku tematiku s pjesmama Tomislava Dorotića.

Izdvojit ću dva primjera jednostavnih i lijepih stihova:

*Naslonjen na vrtnu ogradu
motrim se u kaplji rose.*

*A ljudi prolaze nijemi, sami,
ogrmuti velom svoga traženja.
/Pri povratku/*

Uz ovaj zavičajni i šimićevski motiv, evo i jedan biblijski motiv:

*Mene su znali svi,
ja nisam znala nikog,
moje tijelo bilo je s njima,
a duša tako daleko, daleko,
bila sam zrcalo onih
što se vole nazivati tihi i poštteni, ...
/Magdalena/*

U ovom drugom primjeru je u temelju kršćanska moralnost i kršćansko praštanje kao blagdan pjesničkoga i općega bitka čovjeka u svijetu.

Ako već govorimo i kritički o ovoj knjizi, onda moram zamijetiti da je jezik pjesnički ovdje još netransparentan, nije bjelodano pjesnički, on je u prisposodobama i aluzijama koje sliče više na priču /iz Biblije, ili neku drugu priču/, pjesnički jezik se bolje može naučiti iz "Pjesme nad pjesmama" nego iz drugih dijelova Biblije, bez obzira na pjesničku tematiku. No, pjesnička tematika je izvanredna i jako zanimljiva, a pročišćavanjem jezika kroz heraklitsku strukturu vremenitosti, i "jezikovanjem jezika" dobila bi se cjelovitija pjesma. U knjizi ima i jednih i drugih primjera.

Sigurno je da je Stojić bez velike pompe, bez velikih "stilema", bez "glasnih i velikih riječi" ipak ostvario koherentnu zbirku stihova sa zanimljivom tematikom.

Filozofijsko-teologijski instrumentarij dosezanja Istine, kroz sumnju, jest descarteoovski racionalistički "cogito" koji je bjelodano utemeljen u Stojićevoj osobnoj uljudbi a koji se raspoznaje u ovim stihovima, i koji ljudskom umu stalno izmiče – doći će pred Um Istine.

Ovo kazivanje o zbirci *Pjesma blizini* završio bih s već spomenutim tekstom o knjizi *Ta vremena*:

"– Na rubu svega –, kroz mrtva područja, kroz smrti osluškujem "pjesmu blizini". Da Bog dâ – da

ta pjesma već sutra osvane mom narodu. S Khalilom Gibranom kliče: "Evo jutro osvanu, dragi, i prsti jave igraju se vjeđama usnulih, ljubičasto svijetlo poslije noći se toči i veo noći otkriva život istrajni i veličajni. Razbudiše se sela, mirno i spokojno oslonjena na pleća dolinama, zabrujaše zvona crkvena, ispuniše zrak pozivom na jutarnju molitvu i brujanje im uzvratije pećine, kao da se sva priroda diže na molitvu".

Kaplja

Pjesništvo, nemušti govor, zamuckivanje, zastajkivanje osjećanja i misli – zaleđeni, zapuhnuti dah zbiljnosti košmara i dehumanizacije: uzus su pjevanja u slikama krhotina, pjevanja o destrukciji kroz destrukciju zbilje. Takovi ton se većim dijelom naslućivao u pjesništvu Miljenka Stojića, a dijelom se taj ton obznanjuje i u *Kaplji*. Unatoč tomu, imponira i iznenađuje smirenost, hladnoća i smjernost u izričaju i pravljenju pjesme Miljenka Stojića. Posebice se ta mirnoća odnosi na *Kaplju*, zgoljna faktografija, miran, lapidaran zapis u ulomcima. Kao da se zapisivač/pjesnik postavio s onu stranu zapisivanoga – a upravo se ti stihovi tiču duše čovjeka, duše naroda i njegove egzistencije. Nisu to blistavo-mračne emanacije ontologijske destrukcije, već su to smjerni zapisi/smjerokazi destrukcije zbilje, i upute za nadilaženje te destrukcije. Nema u *Kaplji* kakofona pjevanja, pjevnost je stišana do ruba čujnosti, više je tu fotografijâ duše, kuće, čovjeka, opisa nekih pojava; nema tu velikih i pretenzionih riječi: manjka agonalnoga, manjka jezične ekvilibristike, ali ipak sve je tu i sve je u nekojem neopisivom/neizrecivom miru i redu, unatoč kaosu koji oko nas još posvema traje. Ponekoć imponira taj red, imponira faktička životodajnost, a nekada se

čitateljeva duša buni što nema više neizvjesnosti i tamnine u ovoj knjizi. Ne možemo govoriti o već izrađenoj i izgrađenoj poetici, niti o pjesničkom konceptu /ako je ovoga uopće moguće ostvariti/ u pjesništvu (i kroza pjesništvo) Miljenka Stojića.

Sama *Kaplja* je metafora koja je ispunila čašu, koja je ispunila mikrokozam, u svojoj sićušnosti ona je savršena kao i ocean, ona ima sve osebine goleme količine vode. Kaplja je samozatajna, gotovo nevidljiva prostu oku – a ispunja prazninu; ispunja dušu, ispunja domaju, ispunja ljubav i sama je ljubav. Poslužit ću se kapljom kao metaforom, ali i metonimijom u ovoj knjizi, da bi opravdao teoriju punine i ispunjenja koju nam u prirodi nudi samo jedna kaplja. Kaplja je svjetlosna, prozirna, paučnasta i nema u sebi dubljine, nema u sebi plavetne tmine, ali mnoštvo tih kaplja, nepregledno mnoštvo upravo kroza tu svjetlosnu prozirnost ispunja plavičastom tminom vodene površi i dubljine. Imam utisak da je toga svjestan Stojić, stoga ove pjesme jesu lapidarni zapisi, bilo u trenutcima odmora, trenutcima bolesti, kriza – ovo pjesništvo uporno gradi svoj svijet poput velike i nepregledne ravničarske rijeke u kojoj nema brzaca, ali nema niti velikih lomova.

Nema velikoga utjecaja pjesničkih škola, nema velikoga utjecaja lektirâ/ literature stoga ova poezija djeluje originalno, djeluje zasebno: bez velike pompe, pače bi se reklo *nepodnošljivom lakom* iskazivanja i mirnoćom govori o velikim tajnama, govori o velikim temama. Nemam nakanu govoriti o veličini ili sićušnosti ovoga pjesništva, nemam nakanu ponovno ga vraćati u zatvor pjesnikove unutarnjosti, raskidati pjesnikov senzibilni svijet, želim samo skrenuti pozornost na emanaciju mirnoće, ne samo kao pjesničkoga creda, već i kao kršćanske vrijednosti. Stihove u ovoj knjizi ne možemo proglasiti religioznim stihovima, unatoč tomu

što oni nerijetko govore o religijskim temama. Još ih manje možemo proglasiti nereligioznima. Svako (veliko) pjesništvo je duhovnoga obilježja i s onu je stranu tipizacije i profana deklariranja, kao i etiketiranja bilo kojega, pa tako i ovoga pjesništva.

Nemam pretenziju u ovom kratkom osvrtu davati estetičku vrijednosnu prosudbu ovoga pjesništva, niti mogu sebe proglasiti za to mjerodavnim – posebice za ovu vrst pjesničke sage: samo želim upozoriti na stravičnu mirnoću, na jednostavnost, pa i na indiferentnost ovako postavljenih riječi, ovako postavljene poetike. Želim upozoriti da u sutonu ovoga tisućljeća, da u sutonu stvaralaštva, da u poplavi raznoraznih modernizama, imponira ovako postavljeno i smjerno iskazano stihovlje u knjizi *Kaplja*.

Imponira bogoštovna riječ, imponira homogenost knjige, nema velikih padova i uzlijeta, možda ima manjkavosti u jednoličnosti ovoga pjesništva, ali imam dojam da je pjesnik i želio postići jednotonsku povisilicu koja se provlači kroz cijelu knjigu. Ako je to želio u tomu je i uspio!

Knjiga je zamišljena i ostvarena kao triptih kao trodjelna cjelina, kao sveto trojstvo u (i kroz) jedinstvu(o). Nekoliko pjesama intimnijega karaktera i tematike mi se čine najprimjerenijim Stojićevu pjesničkom kazivanju, unatoč relativnoj homogenosti ove knjige. Jednostavnost jezika, leksička čistoća, čak i interpunkcijska pročišćenost imponiraju jednostavnošću pa i lakoćom. Dječaćka naivnost u kazivanju, dječaćki snovi, svakodnevice, ratna drama i tragedija pojedinca i naroda u cjelini, opisani su u ovoj *Kaplji*. Stoga se ova *Kaplja* i doima kao jedinstvena i jednostavna kaplja života, kaplja zbilje, kaplja molitve, kaplja ljubavi za svoj narod, ali "bez mržnje" prema drugima. To može učiniti pjesnik koji svagda polaže račune svojoj savjesti i Bogu. To može postići čestit čovjek.

Možda je i u tomu veličina ovoga pjesništva i ovoga pjesnika, pa makar i s onu stranu književno-kritičkih opservacija. Treba "cjelivati bol" a to je moguće u tišini, u pribranosti, u pri-sebnosti i ljubavi spram stvaranja, kao i spram Boga i čovjeka. Stoga je Kaplja dobrodošla hrvatskom suvremenom pjesništvu – koje se nalazi na raskrižju, ali koje se nalazi i u dramatskom vremekrižju dvaju tisućljeća.

Nove pjesme

Nove pjesme otpočinju ljudskim i pjesničkim *gnijezdom*, otpočinju *teškim mirom* i *bjelinom*. Maslinovom granom mira razgranava se pjesnički kršćanski i općeljudski svijet. Maslina je drvo koje se kultivira, kao što se i pjesma gradi, obrađuje, obdjelava. Lipa je također biljka mira i mirisa. To je srebreno-plavičasti svijet hrvatskoga juga, a grožđe i *bukara vina* su plodovi znoja koji izmamljuju novu priču koja privlači dječake kako bi shvatili *blagost i mir*. Pjesma raskoši, lutanja, unutarnji nemiri vraćaju se hodočašću, vraćaju se međugorskom miru. Pjesnik bi završio pjesmu, ali za to je prekasno: jer se predaleko otisnuo, pjesnička prostranstva su primamljiva i uvijek će mu *tri stiha nedostajati i to baš ona temeljna*. Kucajte, i vrata će vam se otvoriti za "Uskrsnu pjesmu". Uskrs je neminovnost, on će doći s nama ili bez nas.

*Plakao sam noćas gorko i nije me bilo stid,
prozori su bili zatvoreni, vrata zaključana.
/Operi me/*

Plakat će pjesnici i mudraci, plakat će hulje i lude *nad otvorenim grobom*, nad vlastitom nemoći, nad nemirnom savješću čovječanstva; voda je lijek,

pjesma je lijek – stoga se treba liječiti, isponova obući novo ruho, u nove mjehove točiti novo vino.

Ironija neće čovječanstvo spasiti od zablude: ona je tu da se podnese bol riječi, da se podnese svjetskopovijesna bol. Stojić je pjesnik jednostavnosti, smirenosti: počeo je odmotavati Penelopino klupko koje mu je sada i navijeke odmotavati jezikom opservacije, poniranjem u dubljine svemirskoga prostranstva. Stojić je tu da nas upućuje u tajne jednostavnosti, onostranosti. On je tu na obolu razdjelnici tisućljeća vremenitosti jezika hrvatskoga. On će tu ostati i opstati. Ova knjiga svjedoči u prilog tomu.

Zdravko KORDIĆ

BILJEŠKA O PJESNIKU

Miljenko Stojić rođen je 1. lipnja 1960. u Dragićini kod Međugorja. Maturirao je na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom. Bogoslovlje je slušao, kao član Hercegovačke franjevačke provincije, u Zagrebu, Sarajevu i Jeruzalemu. Za svećenika je zaređen 1987. u Mostaru. Na sveučilištu "Antonianum" u Rimu 1991. postiže licencijat iz teologije, specijalnost kršćanska i franjevačka duhovnost. Kroz ovo vrijeme proputovao je Europu, Bliski istok i Ameriku.

Tijekom svoga svećeničkog rada bio je duhovni pomoćnik, odgojitelj bogoslova i sjemeništara, radio s mladima. Ratne neprilike učinile su ga i vojnim kapelanom. Ravnatelj je Informativnog centra 'Mir' Međugorje, te utemeljitelj i ravnatelj Radiopostaje 'Mir' Međugorje.

Piše pjesme, oglede, djela za djecu, književnu kritiku i stručne članke. Član je Društva hrvatskih književnika i Društva hrvatskih književnika Herceg Bosne. Pjesmama je zastupljen u različitim antologijama. Prevođen je na tuđe jezike.

Djela: *Sa svetom Klarom* (prijevod, 1993.), *Unatoč svemu* (pjesme, 1994.), *Ta vremena* (ogledi na hrvatskom, 1995.; talijanskom, 1997.; njemačkom, 1997.; engleskom, 1998. i poljskom, 1999.), *Pjesma blizini* (pjesme, 1995.), *Kaplja* (pjesme, 1997.), *Paljenje svijeće* (ogledi, 1998.), *Anđeli moji* (s Krešimirom Šegom, zbirka slikovnica, na hrvatskom 1999.; poljskom, 1999.; engleskom, 2000.), *S onu stranu side* (prijevod, 1999.).

Kazalo

Unatoč svemu

Ispovijed.....	9
Bunim se.....	10
Spoznaja I.....	11
Grki sati.....	12
Sjećanja drhtaji.....	13
Unatoč svemu.....	14
Ne biti sam.....	15
Moji prijatelji praznih ruku.....	16
Prijatelji.....	18
Trenutak života.....	19
Dvojba.....	20
Ne vjeruj mi Bože.....	21
Upit.....	22
Zapis o čovjeku iz kuta.....	23
Posjet.....	26
Rat ove 1992.....	27
Oni i mi.....	28
Početak dana.....	29
Kad domovina plače.....	30
Pjesma nepoznatom mladiću.....	31
Molitva iz rova.....	32
Na goru mi je poći.....	33
Upitnik.....	34

Pjesma blizini

Osmijesima u susret.....	37
Jednom.....	38
Nedovršena pjesma.....	39
Slastičarna na kutu.....	40
Svijeća.....	41
Tajna.....	42
Pjesma blizini.....	43
Prijatelju moj.....	44
Ulicama Jeruzalema.....	45
Perivoj.....	46
Uvjerenje.....	47
Magdalena.....	49

Tri neću.....	50
Što je to.....	51
Kriška života.....	52
Balada o brodu.....	53
Moje sobe.....	54
Što će kišama grad.....	55
Trojica mladića.....	57
Pjesma za Hrvatsku.....	58
Čuvari tame.....	59

Kaplja

Bijele kule.....	63
Gospin dolazak.....	64
Otvaranje.....	65
Moja lica.....	66
Blues za samoga sebe.....	67
Netko će doći.....	69
Krhkost i snovi.....	70
Oblutak.....	71
Rađanje domovine.....	72
Ja ne bih htio.....	73
Tvoja ruža.....	76
Nije vrijeme za plakanje.....	77
Korak.....	78
Odmori se, odmori se.....	79
Suočenje.....	80
Kaplja.....	81
Mozaik.....	82
Breskva.....	83
Sličica.....	85
Susret.....	86
Snovi.....	87
Dom.....	88

Nove pjesme

Gnijezdo.....	93
Je li maslina dobro drvo.....	94
Pravi izlaz.....	95
Uz bukaru vina.....	96
Krčmarice mlada.....	97
Jesen, Pariz i ja.....	99

Hodočašće.....	101
Uzdah.....	102
Kratka pjesma.....	103
Vatrište.....	104
Bijesni konj.....	105
Tri stiha.....	107
Vjetar u kosi.....	108
Suvremen sam.....	109
Okreni se, Marko.....	110
Dnevni zapis.....	111
Uskrsna pjesma.....	113
Operi me.....	114
Sirovi blues.....	115
<i>Arhetipsko pjesništvo jednostavnosti (Zdravko Kordić)...</i>	<i>117</i>
<i>Bilješka o pjesniku.....</i>	<i>129</i>

I. BIBLIOTEKA STEČAK

1. Mira Jurkić-Šunjić: *Iz dubine vremena*
2. Božidar Brezinščak-Bagola: *Zavičajna radost življenja*
3. Pučka vjerska pjesmarica
4. Krešimir Šego: *Rubovi*
5. Milka Tica: *Čisto lice kamenjara*
6. Ante Stamać: *Vrijednosti*
7. Edo Pivčević: *Slike iz pamćenja*
8. Mirko Marjanović: *Treći svjetski rat*
9. Ante Matijašević: *Zatočenik knjige*

II. FILOZOFSKA BIBLIOTEKA

1. Platon: *Fedon*
2. Platon: *Fedar*
3. Platon: *Država*
4. Jure Zovko: *Ogledi o Platonu*
5. Maja Žitinski Šoljić: *Ideja humanizma i suvremena filozofija*
6. Slavko Brkić: *Epistemička logika i dinamika vjerovanja*
7. Ksenija Premur: *Bergson i Buddha*

III. POSEBNA IZDANJA

1. Vladimir P. Goss: *Nada*
2. Mile Pešorda: *Slušam tvoj glas*
3. Ivan Kordić: *Raskrižja*
4. Josip Grbelja: *Cenzura u hrvatskom novinstvu 1945-1990*
5. Jure Dodig: *Satira*
6. Corina Ana Penić: *Ljubičaste močvare*
7. Vesna Parun: *Pelin basne*
8. Ljubomir Antić: *50 gledišta*

9. Vladimir P. Goss: *Dayton*
10. Uri Dan: *Mossad – 50 godina tajnoga rata*
11. Miljenko Stojić: *Prijatelji*
12. Marko Matić: *Čija je naša država*

IV. BIBLIOTEKA DOM

1. Marko Lijović: *Povijest u zrcalu anegdota*

V. BIBLIOTEKA SELO I HRANA

1. Karlo Brzica: *Jabuka*
2. Tvrtko Miloš: *Jagoda*

VI. BIBLIOTEKA PČELINJA LJUBICA

1. Vjekoslav Boban: *Božić sunčeva glasnika*
2. Vesna Parun: *Igrokazi*

VII. VRHOVI SVJETSKE KNJIŽEVNOSTI

- Juan Rulfo: *Ravnica u plamenu*
Marguarite Yourcenar: *Crna mijena & Oproštajni
udarac*

Miljenko Stojić rođen je 1. lipnja 1960. u Dragičini kod Međugorja. Svećenik je i član Hercegovačke franjevačke provincije.

U Rimu je specijalizirao kršćansku i franjevačku duhovnost.

Piše pjesme, ogleda, djela za djecu, književnu kritiku, stručne članke, te prevodi. Zastupljen je u različitim antologijama i preveden na tuđe jezike.

"Stojić je tu da nas upućuje u tajne jednostavnosti, onostranosti. On je tu na obolu razdjelnici tisućljeća vremenitosti jezika hrvatskoga. On će opstati. Ova knjiga svjedoči u prilog tomu."

Zdravko Kordić

"Nove pjesme Miljenka Stojića, koje se čitatelju nude u ovoj knjizi, njihova pisca posvjedočuju još jedanput pjesnikom koji ni na trenutak nije odložio pero/računalo: u njima se zrcali ona svježina koju nalazimo i u njegovim prethodnim knjigama, najavljujući još jednu zrelu knjigu zrelog pjesnika."

Krešimir Šego

"Hrvatsko pjesništvo koncem XX. stoljeća zaokružuje - nasuprot njegovu modernističkom početku - neotradicionalizam; najogledniji kod pjesnika herceg-bosanskoga ozemlja, gdje temeljne oznake naslijeđa nisu radi permanentne ugroženosti regenerirale svoje iskonske vrijednosti. Takvo okružje i ozračje obogaćuje Miljenko Stojić svojim zrcalnim stihovljem."

Vjekoslav Boban

ISBN 953-6462-32-X

